

1

LESU ZDAR

Časopis lesníků a přátel lesa

ročník 12
2006

Modřín opadavý – dřevina roku 2006

Profil KI Zlín

Ohlédnutí za oslavami výročí SLŠ v Trutnově

Lidově o „lidové“ myslivosti

Nové internetové stránky LČR

Vánoční soutěžení s LČR Roadshow 2005

V poslední dny loňského roku zpříjemnily Lesy ČR vánoční čas dětem. Ve dnech 6.–18. 12. 2005 na celkem 28 místech celé České republiky připravily program zábavných soutěží. Hlavním tématem byly Vánoce a les.

Znalostní soutěž

Každých 15 minut byla vyhlášena soutěžní otázka s tematikou lesa. Ze správných odpovědí byla vždy vylosována jedna a výherce si mohl odnést domů vánoční stromeček. Všichni účastníci byli odměněni malou čokoládou. Děti tak mohly zábavnou formou získat základní znalosti o lese a přírodě.

Dovednostní soutěž

Pro děti byla připravena maketa sněhuláka s otvory, do kterých se trefovaly připravenými míčky. Za každou trefu si odnesli malí soutěžící sladkou odměnu v podobě čokolády.

Doprovodné soutěže

Všechny děti, které zazpívaly koledu, písničku nebo zarecitovaly básničku s motivem lesa si mohly odnést stromeček.

Text a foto: Ing. Pavel Hes, podnikové ředitelství LČR

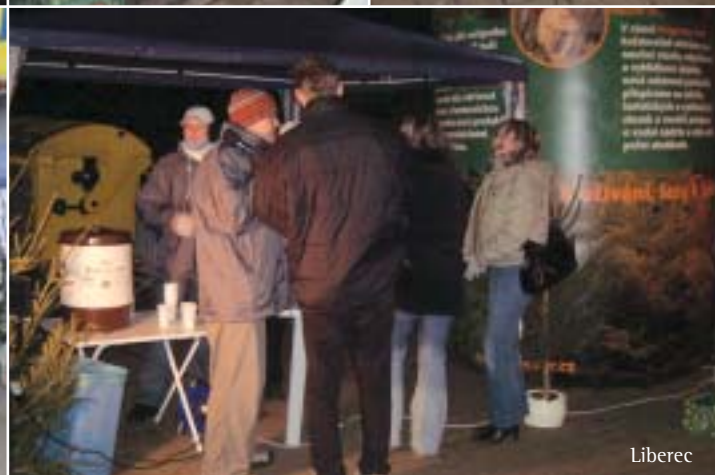
Foto: Petr Jäger

Ilustrační foto z Liberce

Děčín

Liberec

Kladno

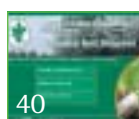
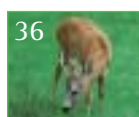

Most

OBSAH

- 4 Novoroční anketa
- 5 Modřín opadavý – dřevina roku 2006
- 8 Krajský inspektorát Zlín
- 13 Neumím si představit, že bych dělal něco jiného
- 16 Vzhůru k samotě na „Kotárech“
- 18 Ekologická témata se řešila v Turecku
- 20 Vydařené oslavy jubilea lesnických škol v Trutnově
- 24 Ochrana xylofágního hmyzu
- 26 Mravenci chrání naše lesy
- 28 Prodej na pni není naší cestou
- 31 Myším letos nejvíce zachutnaly buky
- 32 Pěstební dělníci se školili v jemnějších způsobech hospodaření
- 34 Fotosoutěž „Pohledy do přírody“
- 35 V lesnické osvětě pokračujeme i napřesrok
- 36 Lidové o „lidové“ myslivosti
- 38 Škola praktického fotografování: V. díl
- 40 Nový internet byl spuštěn
- 41 Vybíráme z tisku
- 42 Panoráma
- 43 Pozvánka na ples

ÚVODNÍ SLOVO

Vážení čtenáři,

je za námi rok 2005, ve kterém Lesy České republiky přistoupily ke změnám ve své obchodní politice s cílem zvýšení hospodářského výsledku. Tyto změny nebyly jednoduché, znamenaly nejen změnu prodeje dříví, ale hlavně výběr smluvních partnerů. Otevřel se prostor nejen pro dosavadní partnery státního pod-

niku, ale i pro ostatní subjekty podnikající v oblasti lesnictví, jež se chtějí podílet na lesnických činnostech ve státních lesích. Tato změna není možná tak viditelná, ale podle mého mínění patří k nejdůležitějším.

Na základě nových smluv platných od roku 2005 se Lesy ČR budou přímo podílet na obchodu se dřívím. I tato skutečnost byla některými oponenty kritizována. Lesy ČR se ale nemohou zcela vzdát obchodu se dřívím. Pokud by tak učinily, ztratily by přístup na trhy, přišly by o zasloužený zisk z vlastní práce a jako rozhodující producent v České republice by ani nemohly garantovat dodávky velkým zpracovatelům. Jsem si vědom, že systém nastavený v roce 1992 při založení Lesů České republiky nelze změnit okamžitě. Máme eminentní zájem spolupracovat se všemi soukromými subjekty v obchodě se dřívím, ale jako rovný s rovným.

V době, kdy píšu tento úvodník, nemám k dispozici definitivní údaje o hospodářském výsledku za celý rok 2005. Nicméně i tak je jasné, že nastoupený trend bude dodržen. Předpokládáme hospodářský výsledek před zdaněním a před tvorbou rezerv na úrovni 3. čtvrtletí, tedy okolo 1 miliardy korun. Tento výsledek je díky změnám v obchodní politice, díky optimalizaci nákladů a hlavně díky náročné a obětavé práci všech pracovníků státního podniku, jimž tímto děkuji.

V roce 2006 nás bude čekat poslední blok výběrových řízení. Tím se uzavře cyklus výběru smluvních partnerů, kteří budou mít zajištěnu práci ve státních lesích po dobu 5 let s možným prodloužením o další 3 roky. Poté by opět měla být provedena výběrová řízení na další cyklus.

Ing. Vladimír Blahuta,
generální ředitel Lesů ČR

LESU ZDAR

Časopis lesníků a přátel lesa

Adresa redakce: LČR, s. p., Přemyslova 1106, 501 68 Hradec Králové
tel.: + 420 495 860 265 (276), fax.: + 420 495 262 391
e-mail: karas@lesycr.cz, panenka@lesycr.cz, grepl@lesycr.cz

Vydává: Lesy České republiky, s. p., Přemyslova 1106, Hradec Králové 8
IČ: 42196451, Evidenční číslo Ministerstva kultury: 11416, ISSN 1214-4835

Redakční rada:

Předseda: Ing. Václav Lidický; Členové: Ing. Vlastimil Hudeček, Ing. Jaromír Latner, CSc., Ing. Pavel Starý, RNDr. Jiří Stonawski, Ing. Lubomír Šálek; Šéfredaktor: Ing. Jaroslav Karas; Odpovědný redaktor: Ing. Pavel Hes; Redaktor: Jaroslav Panenka, Petr Grepl; Sazba a litografie Typograf, s. r. o.

(Podepsané články nemusí nutně vyjadřovat stanovisko vydavatele)

Tiskne: Tiskárna Nové Město, s. r. o.; Přetisk povolen pouze se souhlasem redakce
(Uzávěrka příštího čísla 11. 1. 2006)

Rg1-1994

Ilustrační foto na obálce: titulní strana – J. Karas
zadní strana – J. Karas

Novoroční anketa

U příležitosti nového roku jsme položili nejvyšším představitelům našeho podniku několik otázek.

Co byste popřál zaměstnancům Lesů ČR do nového roku 2006?

Ing. Vladimír Blahuta

V. Blahuta, GŘ: Přeji všem zaměstnancům Lesů ČR hlavně pevné zdraví, hodně pracovních úspěchů a mnoho spokojenosti v rodinném životě

K. Luňák, VTR: Především chci popřát zaměstnancům podniku do nového roku hodně zdraví, spokojenosti jak v zaměstnání, tak v soukromí. Dále přeji všem kolegyním a kolegům, aby ve své práci našli pocit seberealizace

a uspokojení z toho, co dělají. Myslím si, že je také velmi důležité, aby cítili, že pracují v podniku, který si jejich práce váží a umí ji ohodnotit.

Z. Cába, EŘ: Především zdraví a důvěru v realizované změny u podniku.

V. Sova, PSŘ: Zaměstnancům LČR bych do nového roku popřál hlavně hodně zdraví, štěstí, spokojenosti a aby se jim v roce 2006 vyplnila všechna přání ať soukromá či pracovní. V neposlední řadě bych jim rád popřál i maximální spokojenost v práci, kterou vykonávají v rámci podniku LČR.

Ing. Vladimír Sova

Co významného čeká LČR v novém roce? (vztaženo k Vašemu úseku)

V. Blahuta, GŘ: Především velký kus poctivé a zodpovědné práce nás všech, neboť mj. musíme zdárně dokončit narovnávání obchodních vztahů a vytvoření nového systému obchodování se dřívím v režii LČR. V novém roce očekávám i definitivní vyjasnění situace kolem zákona o veřejných zakázkách ve vztahu k LČR a pevně věřím, že poté budou odstraněny pochybnosti, které se množí v souvislosti s připravovaným vyhlášením posledního kola výběrových řízení. Velkým úkolem bude i hledání vnitřních rezerv v hospodaření a nastavení nástrojů k měření efektivnosti řízení.

Ing. Karel Luňák

K. Luňák, VTR: Výrobně technický úsek čeká v příštím roce, stejně jako celý podnik, mnoho zásadních a možno říci rozhodujících úkolů pro další fungování podniku. Samozřejmě není možné v této anketě vyjmenovat vše, co nás čeká. Zmíním se tedy o tom, co považuji pro podnik z hlediska výroby za nejdůležitější. Jsou to podle mého názoru následující okruhy:

- dokončení výběrových řízení na lesnické činnosti a náhrada stávajících smluv smlouvami novými, ve kterých je zakotven systém přímého prodeje dříví v režii LČR
- zajištění provozního propojení výrobní činnosti a obchodní činnosti včetně dodávek dříví pro odběratele, zvládnutí obchodní činnosti
- udržení kůrovce a dalších škůdců na únosné míře výskytu
- využití vhodných technologií těžební a pěstební činnosti s ohledem na potřeby přírody a ekonomickou výhodnost
- kvalitní zpracování lesních hospodářských plánů a využití HÚL k vypracování střednědobých plánů výroby a obchodu
- práce na podmínkách pro energetické využití biomasy

g) při správě vodních toků věnování maximální pozornosti protipovodňovým opatřením

Z. Cába, EŘ: Plně zavedení ekonomického modelu řízení na LS včetně motivace. Zahájení realizace změn v oblasti IT na podkladě v současné době zpracovávané strategie.

V. Sova, PSŘ: Dořešit otázku výstroje zaměstnanců.

Ing. Zdeněk Cába

Konec roku a začátek nového je obdobím bilancování. S jakým pocitem se ohlížíte za rokem 2005?

V. Blahuta, GŘ: Během roku 2005 se začaly projevovat první výsledky změn v obchodní politice a změny vztahů k partnerům. Ne všichni jsou však se změnami spokojeni, a proto využívali jakoukoliv možnost k odporu, který následně v médiích zcela zastínil zlepšující se ekonomické výsledky. Ty však nejlépe ukazují, že za námi všemi je vidět velký kus práce.

Jsem spokojen, že nastolená cesta vede k cíli a získává i podporu ze strany zaměstnanců a některých obchodních partnerů. Uvědomuji si také řadu problémů, které se nedocenily, a budeme se proto s nimi muset vypořádat v příštím období.

K. Luňák, VTR: Rok 2005 byl určitě jedním z nejobtížnějších jak pro podnik, tak pro mne samotného. Změna ve smluvních vztazích a změna obchodní politiky s sebou přinesla poměrně obtížný přechod. Nový způsob prodeje dříví v režii LČR byl na jedné straně vnímán jako velmi pozitivní změna v celém systému fungování LČR, ale na druhé straně byl některými zaměstnanci vnímán jako přidání práce, aniž by tito pracovníci podniku stačili pochopit, že se jedná i o ně samotné. Věřím, že výsledky roku 2005 ukáží, že byla nastoupena cesta správným směrem.

Myslím si, že právě nyní je nejvhodnější chvíle poděkovat těm, kteří se velmi aktivně podíleli na změnách započatých již koncem roku 2004, ale hlavně pokračujících v roce 2005.

Z. Cába, EŘ: Podařilo se splnit sliby zaměstnancům, že pokud se bude podniku dařit, bude se dařit i jim ve smyslu lepšího výdělku.

V. Sova, PSŘ: Již mnoho let nebilancuji a ani si nedávám žádná předsevzetí. Pokud bych měl ale porušit toto pravidlo, tak musím říci, že u mne nepřevládá spokojenost nad nespokojeností, to se netýká jenom roku 2005, ale i roku 2004. Myslím si, že jsme mohli v podniku udělat daleko více. Tím mám na mysli daleko více v rámci změn, které podnik LČR připravoval a připravuje.

S jakým osobním předsevzetím jste vstoupil do roku 2006?

V. Blahuta, GŘ: Dokončit celý proces změn, stabilizovat situaci v podniku a především zaujmout důstojné postavení, které LČR náleží.

K. Luňák, VTR: Nejsem příznivec velkých osobních předsevzetí a cílů. Budu spokojen, když podnik zvládne následující rok se ctí, bez velkých otřesů, zaměstnanci budou spokojeni a celé Lesy ČR budou vnímány jako stabilní podnik kvalitně spravující majetek státu, který jim byl svěřen.

Z. Cába, EŘ: Dokončit transformaci smluvních a obchodních vztahů a s přáním, aby zaměstnanci měli klid na práci. ■

Ing. Pavel Hes
podnikové ředitelství LČR

Modřín opadavý – dřevina roku 2006

Tento článek pojednává o modřínu opadavém (*Larix decidua* Mill.) z obecného hlediska, nezabývá se podrobně jeho taxonomií a biologií, ale spíše nejširšími souvislostmi jeho využívání a pěstování. V návazných článcích se budeme snažit představit čtenářům tuto dřevinu po stránce dendrologické, jejího pěstování i využití ve šlechtitelských programech a v návazných oborech (sadovnictví, krajinářství, ochrana přírody a krajiny).

Modřín – nejistotou provázená dřevina v nejisté době

Pro rok 2006 zvolily LČR za strom roku dřevinu velice případnou a vhodnou. Modřín opadavý (*Larix decidua* Mill.) může být téměř symbolem středoevropského a českého lesnictví. Dřevina, omezená v našich zemích na malý přirozený areál (arelu), byla poté, co byl oceněn a rozpoznán její hospodářský a environmentální (stabilizační) význam, rozšířena a využívána v celém prostoru našeho regionu, v celé Evropě i ve světě. Při vhodné péči a odstranění pěstebních chyb a při respektování biologických a ekologických vlastností znamená významný přínos pro ekonomiku i stabilizační funkce lesnictví v krajině. Společnost tak byla také díky ní satureována ve svých potřebách. V posledním období, v rámci globalizačních procesů a při zdánlivém nadbytku obnovitelných zdrojů, resp. při jejich vynuceném nahrazování zdroji neobnovitelnými, je pak naopak dřevinou proskribovanou, nepůvodní a omezovanou, dokonce více než smrk ztepilý. Obrovský potenciál poznání, spojený s výzkumem ekologickým, dendrologickým, technologickým i biotechnologickým, zůstal nevyužit a postupně ztrácí na aktuálnosti. Paralela s lesnickým oborem je zřejmá. Také lesnicko-dřevařský a lesnicko-environmentální sektor provází v současné době řada

problémů, střetů, kontroverzí vnějších, ale pohříchu i vnitřních a není zdaleka plně využíván potenciál pro tvorbu a ochranu příznivého životního prostředí ani ekonomický a společenský potenciál odvětví. Překonání těchto potíží, stejně jako zajištění další existence a přínosů modřínu v lesních porostech bude vyžadovat nemalou dávku koncepční práce, analýz i syntéz, respektování výsledků poznání, ale i rozhodnosti, odvahy a práce s veřejností.

V čem tedy spočívají příčiny velkého zájmu o modřín ze strany lesnické odborné veřejnosti a proč je s modřínem spojeno tolik problémů? Stručně řečeno, tato dřevina našla vhodné podmínky díky umělé obnově lesa, má značné produkční a environmentální výhody a na druhé straně se na většině území jedná o dřevinu tzv. nepůvodní, rozšířenou díky lesnické kultuře. Již velice záhy byly rozpoznány vhodné technické i další charakteristiky dřeva modřínu, zejména odolnost proti hnilobě ve vlhkém a mokřém prostředí. Z první poloviny XVI. století jsou zachovány záznamy o výrobě okapových žlabů z modřínového dřeva původem z oblasti Bruntska, Matthioli v roce 1562 hovoří o dodávkách modřínového dříví z oblasti hor pomezí Moravy a Slezska do Prahy. Přirozeně byl přitom modřín (dřín ve starší češtině) rozšířen v českých zemích ve velice omezené oblasti reliktního charakteru v podhůří Jeseníků, především v oblasti Nízkého

>>

Modřín na imisních plochách v Krušných horách vytvářel rychle zapojené, rychle rostoucí porosty, odolné ke klimatickým extrémům, zvěři i imisím. V čistých monokulturách se však brzy začaly projevovat jeho nepříznivé vlastnosti a ohrožení především námrazou. Využití je vhodné jako přípravné dřeviny s dosadbou/podsadbou dřevin klimaxových.

V čistých porostech jsou modřiny netvárné, silně zavětvené, mnohem méně stabilní, poškození hrozí především mokřím sněhem a námrazou.

Jeseníku a v nižších partiích východních svahů Hrubého Jeseníku, tj. v oblasti českého Slezska, s malých přesahem do severní Moravy (např. Rýmařovsko). Populace na našem území byly vylišeny jako *L. decidua*, var. *sudetica*, tzv. modřín sudetský (slezský, jesenický). Je řazen spíše k modřínům ze suboceánické oblasti vyšších až horských poloh. Jako lokality původního výskytu jsou označovány skalnaté a suťovité svahy, kde je zápoj volnější a modřín není ohrožen konkurencí jiných dřevin. Podle historických záznamů se vyskytoval jako příměs jedlových, borových, smrkových, bukových i dubových porostů (se zastoupením dalších dřevin, např. LP, HB, BR). I když se v původních společenstvech již téměř nevyskytuje, lze předpokládat, že jeho výskyt se patrně lišil od kontinentálnějších oblastí a horní hranice lesa Vysokých Tater a Alp. Většímu rozšíření této dřeviny v pole-dové době zřejmě zabránila rychlejší expanze stín snázejících dřevin s vyšší kompetiční schopností a v suboceánické hercynské oblasti i některé abiotické faktory (námraza, ledovka a mokřý sníh, poškozující relativně křehké větve i terminály a snižující konkurenceschopnost modřínu). Popularitě modřínu jako hospodářské dřeviny napomohly hospodářské způsoby aplikované v počátcích moderního lesního hospodářství od 18. století. Využívání holosečí a pěstování stejnověkých porostů vyhovovalo a vyhovuje této dřevině maximálně, neboť je v souladu s jejími ekologickými nároky a vlastnostmi. Na rozsáhlejších otevřených plochách vynikne charakter modřínu jako pionýrské (přípravné) dřeviny, rychle obsazující volný prostor. Toho lze i dnes využít při přirozené obnově modřínu prakticky na celém území České republiky, kdy nalétává na holiny, do kultur, ale zmlazuje se též ve cloně porostů. Vyžaduje ovšem rychlejší uvolnění než jiné dřeviny – názorné příklady jsou například na Černokostecku. Modřín je dále odolný vůči extrémnímu klimatu otevřených ploch, zejména vůči teplotním extrémům, a to jak nízkým teplotám, tak vzhledem k opačným teplotním výkyvům. Uvádí se jeho odolnost vůči požárům. Na druhé straně je vysoce náročný na světlo a ve vhodných podmínkách zpravidla předrůstá ostatní dřeviny, a dostává se tak do nadúrovně, této schopnosti je vyu-

žíváno i při vylepšování kultur. Uvážíme-li kvalitu dřeva, nepřekvapí, že se modřínová příměs stala ceněnou součástí stejnověkých, holosečně obnovovaných porostů smrku, borovice i buku. Pevné a pružné, přitom však poměrně lehké, dřevo se cení jako stavební, ale především jako nábytkářské a obkladové. Odolnost vůči klimatickým vlivům se využívá dodnes při výrobě šindelů a při drobných venkovních stavbách, oboru zaznamenávajícího renesanci.

Brzy rozpoznatý ekonomický potenciál modřínu byl navíc spojen s ceněnou odolností vůči větru (odolný srdčitý kořenový systém) a tím se zpevněním jinak labilních porostů zejména smrku (porostní okraje, rozčleňující prvky). V Čechách jsou první záznamy o umělé obnově, výsadbách z r. 1683 z Třebońska, na Černokostecku jsou sje původem z Krnova doloženy z r. 1794. Dodnes se tu ve vysoké míře vyskytují mimořádně kvalitní modřiny, byť není vylišována zvláštní kulturní sorta (jako např. modřín hrotovický, křivoklátský, paršovický, adamovský).

Ani estetická stránka pěstování modřínu nebyla zanedbatelná, jedná se o jeden z mála rodů jehličnanů, které jsou opadavé a navíc se vyznačují výraznými barevnými změnami jehličí před opadem. I z toho důvodu došlo k rychlému rozšíření modřínu při zakládání rozsáhlých zahrad a parků především anglického typu po celé Evropě. Reliktní charakter výskytu a rozsáhlé přenosy osiva, ať již známého nebo neznámého původu, spojené s velkou schopností diferenciace a rozdílností taxonomickou i ekologickou, vedl v přirozených podmínkách ke vzniku různých populací (poddruhů, variet, proveniencí) s dosti odlišnými vlastnostmi a v podmínkách antropických vlivů ke vzniku výrazných kulturních sort. Výrazná je také schopnost vnitro- i mezidruhové hybridizace. Rozsáhlé provenienční a šlechtitelské pokusy prokázaly (především v minulosti) nutnost pečlivého výběru proveniencí pro komerční výsadby a perspektivnost šlechtitelských programů. U nás tyto trendy vedly k rozšíření zastoupení modřínu z původních 0,0 % na dnešních 3,7 % a dokonce se uvádí doporučené zastoupení 4,5 %, což koliduje s odporem k používání modřínu pozorovaným u jiných orgánů státní správy i některých zájmových a nevládních sdružení.

Velké naděje byly a jsou vkládány do modřínu v imisních oblastech i při rekultivacích devastovaných ploch. Opět se prokázala schopnost okupovat obnažené volné plochy a tvořit poměrně rychle účinný zápoj. Zároveň se však projevila řada chyb, kterými se zavádění a využívání modřínu často vyznačovalo. Především se neosvědčilo pěstování čistých, nesmíšených porostů. V těchto výsadbách a sících docházelo a dochází k poruchám růstu, deformacím, jedinci tvoří silné větve, hůře se čistí a porosty jsou ve zvýšené míře ohrožené námrazou, někdy i mokřím sněhem, bylo popsáno též zvýšené poškození houbovými a hmyzími škůdci. To se projevilo i v náhradních porostech v Krušných horách. Po období příznivého růstu kultur, s rychlým odrůstáním, vytvářením alespoň částečného zápoje nebránícího náletům např. smrku a při relativní odolnosti vůči vlivu zvěře došlo v důsledku námrazy k rozsáhlým poškozením, především v polovině 90. let XX. století.

Jako optimální bylo prokázáno pěstování modřínu do zastoupení kolem 30 % v dominantním postavení s volnou korunou. Pak poskytuje maximální produkci (také z kvalitativního hlediska) i stabilizační vliv. V případě již založených čistých modřínových porostů je žádoucí co nejrychlejší vnesení dalších dřevin, a to rovněž formou podsadeb (SM, BK) a vytvoření spodní porostní etáže.

Dalším problémem je z hlediska objemu i kvality produkce výběr vhodné provenience, kde nám mohou sloužit též rozsáhlé výsledky domácího provenienčního výzkumu a samozřejmě zkušenosti s přirozenou obnovou osvědčených „místních“ (i přes 300 let) populací. Jednotlivé populace (provenience, variety) se dosti liší ve svých růstových vlast-

nostech (kvalitě kmene, větvení, rychlosti a dynamice růstu) i dalších charakteristikách (délka vegetační doby, odolnost vůči biotickým a abiotickým faktorům), což je při umělé obnově a přenosu materiálu nutno zohlednit. Faktorem ovlivňujícím jakoukoli lesnickou činnost je pak zodpovědnost a respektování zkušeností, poznatků praxe, výsledků výzkumu – např. rozsáhlé modřínové plochy jsou v Krušných horách dosti labilní a někdy dochází k jejich rozpadu v důsledku používání nevhodných technologií pěstování obalené sadby a následných kořenových deformací.

Růstové, produkční a technologické vlastnosti modřínu jsou ale při odpovídajícím pěstování vesměs příznivé. Poněkud jinak je tomu s poznáním jeho vlivu na další složky lesních ekosystémů. Z dosud omezených hodnocení jeho působení na stav půd prozatím plyne poměrně nepříznivý efekt na průběh pedogeneze, resp. na formování a dynamiku humusových forem. Modřín se totiž vyznačuje v podmínkách, za kterých je pěstován, vysokým příjmem a odčerpáváním živin z půdy na jedné a tvorbou poměrně nepříznivých forem povrchového humusu na straně druhé. Opad modřínu se sice poměrně málo hromadí na povrchu půd ve srovnání s jinými jehličnany, nicméně jeho pedochemické charakteristiky po transformaci jsou méně příznivé ve srovnání s jinými dřevinami, včetně například smrku. To ovšem platí v čistých, nesmíšených porostech. Ve vhodných směsích lze předpokládat mnohem příznivější proces tvorby, transformace a opětovné mineralizace opadu. Vliv modřínu na další složky ekosystémů hodnocen ve větší míře nebyl, nicméně jej lze předpokládat ve stejném smyslu jako působení na stav a vývoj lesních půd, včetně jednoznačných doporučení pro lesnickou praxi, pěstovat tuto dřevinu ve stanovištně a produkčně vhodných směsích.

A jaká bude budoucnost modřínu v českém a evropském lesnictví? To záleží na mnoha faktorech zmíněných již v úvodu. Modřín se během více než 300 let stal významnou součástí

našich kulturních lesů. Z toho plynou i problémy především s ochranou přírody a snaha jej vyloučit s ohledem na koncepci obnovy „přirozené“ skladby lesů. To je sice žádoucí v lesích s velmi výraznou funkcí konzervace stavu, který lze považovat za přírodní, ale v lesích hospodářských i v řadě CHKO s funkcí ochrany kulturní krajiny je nutno uvažovat o revizi nejradikálnějších názorů – především s ohledem na ochranu a zachování právě jinak antropogenně vytvořené krajiny a jejího „tradičního“ rázu (otázka je, ke kterým obdobím budeme „tradiční“ kulturní ráz vztahovat). Jistě bude žádoucí vyloučit modřín z přísně chráněných území typu přírodních rezervací a národních parků, tam, kde by se měla uplatňovat především „divočina“ jakkoli řízená a usměrňovaná člověkem. V převažujících lesích našich zemí, umělého původu, by pak měl hrát modřín i nadále významnou roli produkční a stabilizační s významným působením též v oblasti tvorby a ochrany kulturní středoevropské krajiny. Stejně jako na douglasku v některých německých zemích na něj lze pohlížet jako na dřevinu zdomácnělou na velké části našeho území s velkým, mnohočetným funkčním potenciálem. A samotný lesnický obor, abychom dokončili úvodní paralelu, snad prokáže přes všechny problémy stejnou stabilizační funkci v krajině, ekonomice i ve společnosti, alespoň bychom se o to měli snažit.

Pozn.: Článek vznikl v rámci projektu NAZV PBLH05 Význam přírodě blízkých způsobů pěstování lesů pro jejich stabilitu, produkční a mimoprodukční funkce. Většina faktografického materiálu byla čerpána z publikace: Musil, I. et al.: Lesnická dendrologie 1. Praha, ČZU 2002. 177 s., hodnocení mimoprodukčních funkcí na základě původního výzkumu.

Prof. Ing. Vilém Podrázský, CSc.
Katedra pěstování lesů, fakulta lesnická
a environmentální ČZU v Praze

Velkou odolnost a výraznou stabilizační funkci prokázal modřín při větrné kalamitě i následných požárech ve Vysokých Tatrách.

Hospodaříme v pestrých podmínkách

V našem seriálu, který představuje rozmanitost krajských inspektorátů LČR, zavítáme poprvé na Moravu, do Zlína. Krajský inspektorát Zlín nepatří k největším, ale oblast, kterou spravuje, je více než rozmanitá. Jádrem obhospodařovaného území tvoří oblast Valašska, na jihozápadě ukrajuje část Hané a na jihu zasahuje na Moravské Slovácko. Ano, je to kraj slivovice, frgálů a mnoha dalších proslavených dobrot, ovšem také to býval kraj osamělých horalů–pasekářů, pastevců ovcí, kteří budováním rozptýlených usedlostí mezi lesy a horskými loukami vtiskli krajině zvláštní, nezaměnitelný ráz.

O stručnou charakteristiku lesnického hospodaření na území kraje jsme požádali ředitele KI Zlín Ing. Miloše Valentu.

Ředitel KI Zlín Ing. Miloš Valenta

Mohl byste ve zkratce vyjádřit, jaké jsou hlavní obecné cíle KI Zlín při hospodaření ve zdejších, do značné míry podhorských a horských lesích?

Krajský inspektorát Zlín obhospodařuje lesy na ploše více jak 66 000 ha. Jedná se převážně o podhorské lesy zhruba na 45 tisících ha a dále asi 20 tisíc vyložené horských lesů, které se nachází na části LS Vsetín a na celé LS Rožnov pod Radhoštěm. Na těchto územích leží dvě nejznámější CHKO Beskydy a Bílé Karpaty, jež

významným způsobem ovlivňují naše hospodaření. Ve všech námi obhospodařovaných lesích uplatňujeme princip trvale udržitelného hospodaření s důrazem na zvyšování podílu přirozené obnovy. Horské lesy se vyznačují převážně živnými stanovišti, kde jsou hlavními dřevinami smrk, jedle a buk. Zde preferujeme podrostní způsob hospodaření.

V podhorských oblastech, to je hlavně území v okolí Brumova, Javořiny a Chřibů, se uplatňuje tzv. přirozené bukové hospodářství. Ale nejsou jen hory a podhůří. O pestrosti našich přírodních podmínek vypovídá to, že je v našem kraji zastoupeno i hospodaření v lužním lese.

Změnil se podstatně hektarový výnos z lesa na Zlínsku s nástupem nové obchodní politiky LČR?

Hektarový výnos se změnil, a to velmi výrazně z výnosu 4155 Kč/ha na 5291 Kč/ha k 31. 10, počítáme se zvýšením až na 5900 Kč/ha. Z těchto jednoznačných údajů vyplývá, že záměr s realizací vlastního obchodu se dřevem byl správný.

Na některých lokalitách v rámci KI řádily v minulých letech řádné větrné smrště, minulý rok tu prolétlo doslova tornádo. Jak vím od lesních správců, bývají tyto větry dosti nevybíravé v tom, zda vyvrátit na první pohled stabilní smíšený či listnatý nebo stejnověký jehličnatý porost. Loni snad byl, co se týče škod, v lesích klid.

Ano, loňský rok byl v tomto ohledu celkem klidný. Po předloňských živelných pohromách na lesních správách Bystřice a Luhačovice postihla v roce 2005 menší kalamita pouze lesní správu Bystřice. Na revíru Holešov spadlo asi 10 000 m³ kalamitní hmoty. Ovšem na počátku loňského roku zvýšená sněhová pokrývka komplikovala těžbu a přibližování dříví spojené s dodávkami našim hlavním odběratelům – Biocelu Paskov, MM Paskov a Lenzing, ale i s tím jsme se museli vyrovnat. Také situace ve zpracování kůrovcové hmoty v působnosti krajského inspektorátu, tedy ve Zlínském kraji, má sestupnou tendenci. Zapříčinilo to jistě včasné položení lapáků a instalování lapačů, samozřejmě za přispění letošního příznivého počasí.

(Krátko po uskutečněném rozhovoru postihla východní Moravu v noci z 6. na 7. prosince 2005 sněhová kalamita, která na mnohých místech způsobila značné škody

na převážně mladších lesních porostech. V rámci krajského inspektorátu Zlín leží dnes přibližně 35 000 m³ kalamitní hmoty. Nejvíce postižena je lesní správa Vsetín kde výše kalamity dosahuje dle předběžného odhadu 30 000 m³.)

Když se řekne Zlín, vybaví se přespolním většinou Baťa, boty a v poslední době také Mezinárodní filmový festival pro děti a mládež. LČR tento festival partnersky již dvakrát podpořily, spolupráce proběhla prakticky v režii KI Zlín. Jak se díváte na výsledek této spolupráce a jaký smysl v ní vidíte do budoucna?

Tento festival patří především dětem. Proto je naším cílem představit právě dětem podnik Lesy České republiky jako správce lesů, do nichž chodí na výlety, a současně jako jejich partnera při poznávání přírody a budování základů pro celoživotní vztah k životnímu prostředí. V rámci festivalu probíhala celá řada akcí v naší režii. Ať už to byla beseda na Univerzitě Tomáše Bati s názvem „Vstupte bez klepání“, kde byl jednoduše nastíněn význam státních lesů, nebo povídání o lesních zvířatech v ZOO Lešná, vždy se jednalo o akce, které byly svým programem uzpůsobeny vnímavosti a potřebám dětského posluchače. Podnik a jeho aktivity byly prezentovány i v informačních materiálech festivalu.

Naše akce se ale neomezují jen na dobu konání festivalu. Pro aktivní žáky základních škol byla určena soutěž

„Poznej svůj les – práce a život v lese“. Na lesních správách Bystřice pod Hostýnem a Luhačovice bylo vytipoováno několik zajímavých míst, která děti navštěvovaly a plnily různé úkoly. Získat informace a odpovídat mohly děti i pomocí internetu. Takových akcí ale probíhá celá řada. Z toho, co jsem již řekl, je patrné, že naše konání má svůj smysl a spolupráci s MFFDM tedy předpokládáme i v dalších letech.

S koncem starého a začátkem nového roku se bilancuje v různých významových rovinách. V čem byl pro vás jako ředitele KI Zlín loňský rok pracovní nejobtížnější a co vás naopak příjemně překvapilo nebo potěšilo?

Snad nejobtížnější byl počátek loňského roku, spojený s rozjezdem plnění dodávek dříví našim strategickým odběratelům v rámci nové strategie obchodu se dřívím. Svě sehrál i odmítavý postoj některých smluvních partnerů a s tím spojená negativní mediální kampaň. Na druhé straně mne potěšilo obětavé pracovní nasazení personálu zabývajícího se obchodem se dřívím. Personál, který se v počátcích obchodu ocitl v nové situaci bez potřebného vybavení a bez praktických zkušeností, byl schopen v podstatě všechny úkoly zvládnout na výbornou.

Text a foto: Petr Grepl
podnikové ředitelství LČR

Vedoucí pracovníci KI Zlín. Zleva: Ing. Jaroslav Turek, zástupce les. spr. LS Luhačovice, Josef Dobeš, lesní správce LS Vsetín, Zdeněk Zálešák, lesní správce LS Buchlovice, Ing. Jaromír Válek, lesní správce LS Rožnov p. R., Ing. Miloš Valenta, ředitel KI Zlín, Ing. Jiří Vašík, lesní správce Bystřice p. H., Ing. František Skoupilík, zástupce ředitele KI Zlín

Krajský inspektorát Zlín v datech

Krajský inspektorát Zlín se svými lesními správami spravuje více jak 66 000 ha státního lesa a v rámci výkonu funkce odborného lesního hospodáře se podílí na správě dalších více jak 32 000 ha, to vše na katastrální výměře 400 000 ha.

V rámci Krajského inspektorátu LČR Zlín hospodaří pět lesních správ a jedna správa toků. Jsou to LS Bystřice pod Hostýnem, Buchlovice, Luhačovice, Vsetín a Rožnov pod Radhoštěm. Na Vsetíně pak sídlí Správa toků oblast povodí Moravy.

Ve Zlínském kraji zaujímají lesy rozlohu přes 154 300 ha, což při celkové katastrální výměře Zlínského kraje 396 000 ha znamená lesnatost 39%. Kategorie lesa v rámci kraje se člení mimo lesy hospodářské na 310 ha lesů ochranných a více jak 17 700 ha lesů zvláštního určení. Zastoupení lesů zlínského kraje z pohledu jehličnatých a listnatých dřevin je 58 % jehličnatých a 42 % listnatých porostů. Nejvyšší lesnatost v kraji je v horských oblastech a předhůřích, tj. v oblasti především Beskyd, části Bílých Karpat, dále pak Vizovických a Hostýnských vrchů a pohoří Chřibů. Svažitost a členitost terénu v kraji výrazně omezuje zemědělské využití, proto zhruba 50 % území připadá na nezemědělskou půdu, v té tvoří hlavní podíl lesy. Zastoupení lesa ve Zlínském kraji je ovšem nerovnoměrné. Hlavní centrum se nachází na severovýchodě v okrese Vsetín, kde dosahuje 50 %, na druhou stranu menší zastoupení lesů je v jihozápadní části, kde rozsáhlejší komplex vytváří pouze Chřiby.

V obvodu KI Zlín a jeho LS se ročně vytěží kolem 484 000 m³ dřevní hmoty. Roční úkol celkové umělé obnovy lesa je cca 350 ha a přes 200 ha přirozené obnovy. Výchovné zásahy v porostech do 40 let věku jsou ročně prováděny průměrně na 2260 ha. Způsoby pěstování lesa vycházejí z principu trvale udržitelného hospodaření v lesích s důrazem na zvyšování podílu přirozené obnovy.

Geologické poměry

Podloží tvoří převážně třetihorní magurský flyš s častým střídáním jílu, jílovců a pískovců, s výskytem podmáčených a svážných území. Údolí řek a potoků tvoří čtvrtohorní naplaveniny štěrků. Půdy vznikající na flyšovém podloží jsou převážně hluboké, hlinitojílovité až jílovité, minerálně bohaté.

Organizační jednotky KI Zlín	počet revírů SL	OSL
LS 116 Rožnov pod Radhoštěm	5	4
LS 117 Vsetín	10	6
LS 134 Bystřice pod Hostýnem	9	
LS 136 Luhačovice	16	
LS 138 Buchlovice	10	

Rozloha obhospodařovaného majetku	rozloha porostní půdy v ha
LS 116 Rožnov p. R.	8 184
LS 117 Vsetín	13 834
LS 134 Bystřice p. H.	12 117
LS 136 Luhačovice	16 490
LS 138 Buchlovice	15 093
KI 15 Zlín	65 718

Přírodní lesní oblasti

LS Rožnov pod Radhoštěm

LO 34 Hornomoravský úval
LO 37 Kelečská pahorkatina
LO 39 Podbeskydská pahorkatina
LO 40 Moravskoslezské Beskydy

LO 41 Hostýnskovsetínské vrchy a Javorníky – se dělí na dvě podoblasti 41a – Vsetínské vrchy se nacházejí na oddělené části západně od Vsetínských Bečvy, podoblast 41 b Hostýnské vrchy se nachází jižně od potočka Loučky

LS Vsetín

LHC Velké Karlovice:

LO 41 Hostýnskovsetínské vrchy a Javorníky

LHC Vsetín:

LO 41 Hostýnskovsetínské vrchy a Javorníky, oblast převládá
LO 38 Bílé Karpaty a Vizovické vrchy, okrajový výskyt v JZ části LHC na revíru Pozdětchov

LS Bystřice pod Hostýnem

LO 34 Hornomoravský úval
LO 36 Středomoravské Karpaty
LO 37 Kelečská pahorkatina
LO 41 Hostýnskovsetínské vrchy a Javorníky, které zaujímají 84 % území

LS Luhačovice

LHC Luhačovice:

LO 35 Jihomoravské úvaly – nepatrná část u UH
LO 41 Hostýnskovsetínské vrchy a Javorníky – severovýchodní část celku

Vsetínské vrchy

LO 38 Bílé Karpaty a Vizovické vrchy – tvoří podstatnou část
LS Luhačovice

LHC Brumov:

LO 38a Bílé Karpaty – většina území

LO 38b Vizovické vrchy – u hřebenu Vizovických vrchů

LO 41 Hostýnskovsetínské vrchy a Javorníky

LS Buchlovice

LO 34 Hornomoravský úval

LO 35 Jihomoravské úvaly

LO 36 Středomoravské Karpaty – zaujímá přes 98% území
lesní správy

Rozloha lesů kde se vykonává funkce OLH

LS	ha	počet majetků
LS 116 Rožnov p. R.	6 320	4 682
LS 117 Vsetín	11 054	4 330
LS 134 Bystřice p. H.	3 713	3 102
LS 136 Luhačovice	10 444	4 485
LS 138 Buchlovice	62	1 688
KI	32 193	18 287

Provozní údaje

LS	těžba celkem m ³
LS 116 Rožnov p. R.	59 000
LS 117 Vsetín	110 300
LS 134 Bystřice p.H.	96 100
LS 136 Luhačovice	107 000
LS 138 Buchlovice	111 500
KI	483 900

Specifika lesních správ

LS 116 Rožnov pod Radhoštěm

LS se nachází v CHKO Beskydy a vyskytuje se zde řada chráněných území

Zvonička

>>

Podzimní panorama

>> LS 117 Vsetín

Národní přírodní rezervace Razula, vyhlášená v r. 1949 o rozloze 23,52 ha je porostlá 150–300 let starou jedlovou bučinou pralesovitého charakteru s příměsí smrku a javoru klenu.

PHO I vodárenské nádrže Karolinka na Stanovnici, vyhlášeno 1984, 56,23 ha.

Lesní porosty patří mezi nejproduktivnější.

LS 134 Bystřice pod Hostýnem

LHC se skládá ze dvou výrazně odlišných částí pahorkatinné, reprezentované HS 45 a 55a částí lužní HS 19.

Na území LS se nacházejí dva přírodní parky – Hostýnské vrchy a Záhlinické rybníky.

LS 136 Luhačovice

Přírodní památka Sidonie dokumentuje produkční sílu stanoviště a kvalitu místní populace buku lesního v zachovaném starém porostu, kde byla naměřena zásoba přes 1000 m³/ha, výška stromů dosahuje až 50 metrů.

Demonstrační objekt Vlára – ukázka přirozeného bukového hospodářství.

LS 138 Buchlovice

Specifikem oproti jiným lesním správám je pěstování sadebního materiálu ve vlastních školkách, tj. ve vlastní režii.

Přírodní rezervace Holý Kopec vyhlášena s cílem zachovat charakter původních karpatských bučin.

Správa toků oblast povodí Moravy se sídlem na Vsetíně

se stará o téměř 3000 km vodních toků. S hrazením bystřin se začínalo již koncem 19. století. První úpravy byly provedeny v letech 1892–1893. Počátkem 20. století byla upravena většina potoků, které způsobovaly problémy obcím. ■

Text a foto: Petr Grepl
podnikové ředitelství LČR

Vsetínské vrchy

Sídlo, adresa, kontaktní údaje
Lesy České republiky, s.p.
Krajský inspektorát Zlín
Tř. T. Bati 2513
PO BOX 169
760 01 Zlín

e-mail: oi.15 @lesy-cr.cz
tel.: 577 217 471-2
fax: 577 210 074

V Luženkách

Neumím si představit, že bych dělal něco jiného

Pokud cestujete ze Zlína na jih Moravy přes pohoří Chřiby, upoutá vás na pravé straně obzoru výrazná silueta hradu Buchlov, který dal tomuto pohoří lidový název „Buchlovské vrchy“. Zvláště na podzim vyniká krása listnatých lesů, jež se klenou po obou stranách silnice. Na úpatí malebných kopců leží poklidná obec Buchlovice a kousek od zámku naleznete sídlo lesní správy. S pořádným hrnkem horkého čaje v ruce jsem začal zpovídat charismatického lesního správce Ing. Zdeňka Zálešáka.

Ing. Zdeněk Zálešák

Povězte, jaká životní cesta vás dovedla na místo lesního správce v Buchlovicích?

K lesnictví mne vlastně přivedl můj děda. Začínal jako hajný města Kyjova, sloužil dokonce na krajské správě lesů ve Zlíně jako hlavní pěstební inspektor. Ale v padesátých letech, v době politických čistek, skončil opět v provozu jako technik polesí Malenovice. Nejranější dětství, každé prázdniny a volný čas jsem trávil u dědy na hájence na Salaši u Malenovic a byl to on, kdo mne v podstatě inspiroval k lesnickému povolání. Lesnickou a dřevařskou školu jsem začal studovat na Slovensku ve Zvolenu, ale po roce jsem přešel do Brna, i když mi ze zkoušek uznali jen myslivost a ruský jazyk. Po škole jsem nastoupil jako těžební mistr na lesní závod v Buchlovicích a po vojné na polesí Buchlov coby technik pěstební činnosti. Polesí to bylo veliké, měli jsme okolo 80 zaměstnanců! Práce mne nesmírně bavila. Myslel jsem si, že toto bych mohl dělat do konce života. Ale tehdejší ředitel lesního závodu to viděl jinak a já skončil po několika letech na úštědění nejprve jako technolog, pak až jako zástupce ředitele pro výrobu. Jelikož jsem nebyl ve straně, tak se zdálo, že nebudu tuto funkci vykonávat příliš dlouho. Nakonec ale přišel osmdesátý devátý a já zůstal. V roce 1992 při transformaci lesů jsem požádal u vznikajících LČR o funkci lesního správce nebo revírníka a kupodivu jsem se lesním správcem zde v Buchlovicích stal.

Snažíme se pěstovat listnáče

Jsme v oblasti karpatských bučin, kde se samozřejmě hospodaří jinak než v nížinách nebo v horských oblastech

Beskyd. Jaké principy lesnického hospodaření zde uplatňujete?

Máme štěstí, že můžeme navazovat na lesnickou činnost lesníků původních poměrně osvěcovaných majitelů buchlovského panství, Berchtoldů. V dávné minulosti zde bylo díky výrobě ve sklárnách poměrně hodně holin, kopce byly prakticky odlesněné. Tyto holiny berchtoldští lesníci zalesňovali hlavně listnatými dřevinami. Také Holý kopec, přírodní rezervace naproti hradu Buchlovu, je zalesněná uměle! Je štěstí, že se nepodařilo v sedmdesátých a osmdesátých letech při exploatačních těžbách všechny starší krásné bukové porosty zlikvidovat, i když bohužel velkou část ano. Přírozená obnova se vyřezávala a zalesňovalo se smrkem. Nakonec zde dost kvalitních starších bukových porostů zůstalo, samozřejmě nejen díky Berchtoldům, ale i dalším dobrým lesníkům. Po vzniku LČR přišla velká změna, mohli jsme se skutečně lesnický „vyřádit“, zvláště zde v Chřibech, které jsou z 65 % listnaté.

Takže je tu převaha listnatých dřevin.

Ano, jehličnaté dřeviny jsou zastoupeny jen asi 35 %. Buk, kterého je asi 60 % v rámci listnáčů, zde vytváří převážně stejnorodé porosty. Je zde poměrně agresivní, protože tam, kde se ho snažíme pěstovat s dubem, jednoznačně dub vytlačuje. Jsou tu totiž převážně živná stanoviště, která buku více vyhovují. Z dalších listnáčů, kromě buku a dubu, zde máme habr, samozřejmě tu vtroušeně rostou javory a lípy, jasany, občas i břek či třešeň.

Na revíru Koryčany máme semenný sad, který byl původně určen pro borovici a modřín. O modřín je velký zájem, jenomže u borovice je tomu naopak. Borový sad má opravdu velkou plodnost, ale vzhledem k nulovému odbytu ho převádíme na semenný sad listnatý. Máme zde vysazené

Lesní školka

>> roubovance jeřábu břeku, také jilmu drsného, letos jsme zde vysazovali roubovance třešně ptačí a ve VÚLHM v Kunovicích máme již připraveny roubovance javoru kleny.

Říkal jste, že je zde převaha listnatých dřevin. Ekonomicky výhodná dřevina je dnes smrk. Jak se tato skutečnost odráží například v nákladech na obnovu lesa?

Je to věc, která nás poněkud trápí. V modelech diferenciální renty se bohužel díky pestrosti přírodních podmínek nedá vše dokonale postihnout. Zvláště u nás, na živných stanovištích, kde se snažíme pěstovat listnáče. Musíme vysazovat např. buk v počtu 9000 ks na ha, kdežto smrku se sází 4000 ks na ha. Ve schválném LHP dokonce máme stanoveny prodloužení doby zajištění holiny ze 7 let na 9 let, to znamená, že máme o dva roky zvýšené náklady na zajištění. Diferenciální renta s těmito specifiky nepočítá. Na příští rok máme o 10 ha více zalesnění, zhruba stejné množství výchovných zásahů a těžby jako letos, přitom finančních prostředků na zajištění těchto činností bude méně. Snažíme se také snižovat stavy zvěře, aby nenarůstaly neúměrné náklady na ochranu kultur, ale vzhledem ke značné migraci ze sousedních majetků je to obtížné. Máme zde poměrně značné plochy mlazin vzniklých z přirozené obnovy, což je vysloveně ráj pro zvěř, a ta se na těchto lokalitách loví velmi těžko.

Máte tu také jedno specifikum – pěstujete si vlastní sadební materiál.

V roce 1995 jsme dostali koncem března od tehdejší Lesní

Budova LS Buchlovce

společnosti Buchlovce narašené sazenice buku, dovezené údajně z velkoškoly Budišov. Měly být vypěstovány z našich dodaných semen. U nás teprve roztával sněh a od správce z LS Jaroměřice nad Rokytnou jsem se dověděl, že je u nich ještě 30 cm sněhu a mrzne. Takže původ bych hádal snad na Maďarsko nebo jižní Slovensko. Ztráty po zalesnění těmito sazenicemi byly obrovské, více jako 50 %. Tato skutečnost rozhodla o tom, že jsme postupně převzali zanedbané lesní školy od Lesní společnosti Buchlovce a začali si potřebný sadební materiál pěstovat sami. V současné době máme 8 lesních školek o celkové výměře 3,42 ha. V těchto školkách máme rozpěstovaných 1 100 000 sazenic. Na výsadbu na příští rok nám chybí jen asi 100 000 převážně jehličnatých sazenic. Předpokládám, že do budoucna si vše v plné míře zajistíme z vlastních zdrojů.

Ekonomicky je to tedy pro vás výhodnější?

Většinu školek jsme museli oživit doslova ze stavu mrtvol a náklady na obnovu byly někde značné, přesto dosahujeme ve školkách kladného hospodářského výsledku. Sazenice přitom oceňujeme průměrnou cenou sazenic, nakupovaných LČR. Především pak máme okamžitě k dispozici vlastní, kvalitní sadební materiál známého původu, díky kterému jsme snížili ztráty ze zalesnění do 15 %. Tím se projevuje ekonomická výhodnost nejvíce.

Jaké jsou vaše zkušenosti s nově nastolenou podnikovou obchodní politikou v podmínkách Chřibů?

Já se domnívám, že myšlenka vlastního obchodu se dřevem je sama o sobě výborná. Jediná potíž je, že na tuto činnost nejsme, alespoň zde, náležitě připraveni. Dříve jsme prodali mýtní buk s nepravým jádrem za jednu korunu (!) a dnes i za 1 100 Kč, což je samozřejmě ohromný rozdíl. Problém je ale v podmínkách, které jakoby se vrátily o 30 let zpět. Je rozdíl prodávat na severu Moravy smrk přímo do Paskova a vyřezávat zde z mýtních buků potřebnou kvalitu. Nemáme dřevosklady na potřebné detailní druhotování, a musíme tudíž druhotovat přímo v lese. Chřiby se vyznačují prudkými, krátkými svahy, není zde prostor na vhodné rozložení hmoty. Rovněž výroba je prodejem přímo v lese bržděna. A to si nemůžeme dovolit, protože počasí, kdy mrzne a je sněhová pokrývka, je u nás většinou pouze v lednu a únoru. Listnaté mýtní úmyslné těžby, při kterých uvolňujeme přirozené zmlazení, se ve flyšových Chřibech nedají dělat v době odměku nebo v létě. Řešením musí být pořízení vhodné situovaného dřevoskladu. Tím samozřejmě narostou odbytové náklady, ale s těmi se musí při vlastním prodeji dříví počítat, stejně jako s náklady na těžbu, přibližování a manipulaci dříví.

Rozhledna

Lidé se u nás v lese chovají většinou slušně

V rámci Programu 2000 jste na LS Buchlovice vybudovali mnoho zajímavých věcí. Opravili jste například krásnou dřevěnou zvoničku na Bunči. Přímo s vaším jménem je také spojována kamenná rozhledna na Brdu. Stavba tohoto druhu prý nebyla realizována na našem území více jak 70 let. Jaká byla v tomto projektu vaše role?

Na místě nynější kamenné rozhledny stávala ještě za mých klukovských let dvacetimetrová dřevěná rozhledna. Již tenkrát však chátrala a později spadla nadobro. Říkal jsem si, že by nebylo marné tuto rozhlednu z fondu Programu 2000 obnovit, samozřejmě dřevěnou, která by firmu dobře reprezentovala. Povolena nám byla dřevěná rozhledna, ale pouze do výšky 6 metrů. Naštěstí starosta Modré, bývalý vodohospodář LZ Buchlovice a můj kamarád, měl nápad, že s využitím lomu, který funguje na pozemku naší lesní zprávy, by se mohla postavit rozhledna kamenná. A skutečně se nám tento nápad přes mraky problémů podařilo během 4 let uskutečnit. Samozřejmě konečný výsledek vzniknul společným úsilím mnoha firem, občanských sdružení, institucí i jednotlivých nadšenců. Při slavnostním otevření rozhledny, které se uskutečnilo v říjnu v roce 2004, se sešlo snad 2000 lidí. Rozhledna byla už otestována mnoha větry a vydržela. Při dobrém počasí je odtud opravdu nádherný výhled. Pro revír Kostelany je navíc vynikající, že z rozhledy je snad 80 % revíru vidět a krásně lze například monitorovat výskyt kůrovce.

Co říká vašemu snažení veřejnost? Nepoškozují lidé to, co vybudujete?

Možná zde máme štěstí, ale lidé se chovají v lese většinou slušně. Postavili jsme asi 20 odpočinkových altánků a asi jen ve dvou případech se na nich vyřádili nějakí takzvaní „trampové“. Většina návštěvníků lesa si vše, co pro ně v lese děláme, považuje a zdá se mi, že to vzali jako své a dokonce zbudované objekty hlídají.

A co auta či motorky v lese?

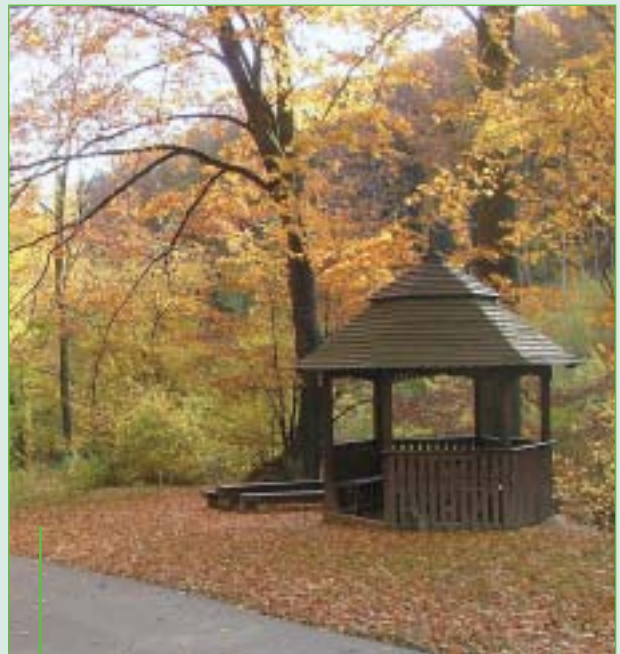
Auta nejsou takový problém. Instalovali jsme v lese závory, ale to bylo hlavně kvůli pytlákům. Operovala zde skupinka pytláků, měli halogenová světla a slušné lovecké vybavení. Za jednu noc stačili ulovit pořádného jelena a dvě prasata. Takto fungovali dva roky a policie je dostala víceméně náhodou, když vyšetřovala krádež křovinořezů a postřikovacích. Jeden z nich byl členem gangu, který přepadával kamiony. Měli u sebe dokonce revolvery, takže si dovedete představit, co by se mohlo stát personálu při setkání s takovým lumpem v lese. Situace s pytláctvím se od té doby trochu zlepšila, ale objevují se další případy.

Problémy, a velké, jsou s motorkáři. Jsou to kluci okolo 20 let, jezdí ve skupinách a testují své drahé stroje. V zóně klidu na Maršavě začne jelení říje a vzápětí se tu začnou prohánět tlupy motorek. My jsme proti tomu v podstatě bezmocní.

Zformoval ve vás život v krásné krajině Chřibů nějaké životní krédo?

Krédo? Vše, co člověku život přinese, i v lesařině, není jen růžové. Ale i to špatné vás může někam posunout. Když se podívám kolem sebe a vidím, že porosty, co jsme zalesňovali, rostou, že se lidé v lese cítí dobře a občas nás i pochválí, tak mám takový příjemný pocit. Asi proto člověk na tu lesařinu šel. Možná to zní jako fráze, ale neumím si představit, že bych dnes dělal něco jiného. ■

Rozhovor připravil: Petr Grepl
podnikové ředitelství LČR
Ilustrační foto: Zdeněk Zálešák

Odpočívadlo

Skládka palivového dříví

Pohled do údolí

Vzhůru k samotě na Kotárech

Krajový výraz „kotáry“ na Valašsku znamená kopcovitou krajinu nebo vysoko položené místo. Krajina kolem osamocené budovy stejnojmenného revíru Kotáry spadající pod Lesní správu Bystřice pod Hostýnem tuto představu téměř přesně naplňovala. Pocit, že jsem na samém konci světa, ještě umocňovalo sychravé, nevlídné počasí. Revírník Ing. Ludvík Směšný, se kterým jsem se sešel v jeho pracovně, však byl čerstvě oholený a usměvavý.

Lesní správa Bystřice pod Hostýnem

Někdy se říká, že lesnické povolání je spíše životní poslání. Vnímáte to také tak?

Já neříkám poslání, to zní hodně honosně. Já si myslím, že lesařina, alespoň v mém pojetí, je podobně jako například zemědělství životní styl. Můj děda byl hajný a já vyrůstal v podstatě na hájence, shodou okolností je to dnes část, na které LS Bystřice hospodaří. Bydlel jsem u babičky a dědečka do 10 let. Hájenka stála na samotě, do vesnice to bylo asi jeden kilometr, ona tam nakonec stojí dodnes. Vedle byla školka, ve které byla zaměstnaná babička. Dětství mne vlastně ovlivnilo na celý život. Dnes jsem skončil úplně přesně tak, jak jsem si to vysnil. Bydlím na samotě na hájence a lesnické povolání je pro mne mým vlastním životním stylem. Promítá se to i do života mimo pracovní dobu – tím kde bydlím. Jsem zde neustále ve styku s místními horaly, s přírodou ve všech jejich podobách, se zvěří, prostě se vším, co k tomu patří.

Profesně zde působíte od školy, nebo jste pracoval i jinde? Za staré organizační struktury jsem pracoval nejprve na vedlejším Polesí Loukov jako zástupce vedoucího, dnes je to soukromý majetek. Po změně LHP vzniklo zde na Kotárech polesí. Později, po revoluci, jsem tu nastoupil jako vedoucí polesí, záhy došlo opět v roce 1992 k restrukturalizaci, vznikly LČR a já jsem zde zůstal jako revírník.

Zastoupení dřevin je v optimu

Lesní správa Bystřice pod Hostýnem obhospodařuje dvě rozdílné oblasti, oblast lužního lesa a oblast pahorkatiny. Těžiště vašeho úseku je právě v pahorkatině.

Ano, revír leží v nejvyšší části Hostýnských vrchů. Je to nejčlenitější, nejhornatější a nadmořskou výškou nejvyšší revír v rámci Lesní správy Bystřice pod Hostýnem. Jeho těžiště je v pátém vegetačním stupni. Hranicí zasahuje na Kelčský Javorník, což je nejvyšší hora Hostýnských vrchů.

Jak byste váš revír charakterizoval z hlediska dřevinné skladby a zdravotního stavu?

Myslím si, že pro tuto oblast a nadmořskou výšku je zdejší zastoupení dřevin zcela v optimu. Jako hlavní dřevina je zde zhruba půl na půl zastoupen smrk s bukem, vtroušeně zde roste javor, jasan a jedle. Těmto dřevinám se zde většinou maximálně daří, jsou zdravé, vitální, vytváří kvalitní přírůsty.

To tedy znamená, že nemáte žádné problémy třeba s kůrovcem?

S kůrovcem jsem na tom opravdu dobře, poslední 2 roky jsem se nedostal ani na základní stav výskytu, jestli to mohu takto označit. Kůrovec se zde vyskytoval v poněkud větší míře v roce 1993–1996, ale od té doby je od něj klid.

Nadnesu otázku melioračních a zpevňujících dřevin. Vy říkáte, že dřevinná skladba je zde zcela optimální a dřeviny jsou zastoupeny blízko přirozeným přírodním podmínkám?

Myslím si, že ano. Nový lesní zákon v případě MZD nás lesníky, například zde v této konkrétní oblasti, tlačí do něčeho, co nemá logiku. Já tu dost pracuji s přirozenou obnovou, mám oblasti, kde se masivně, až agresivně zmlazuje buk a jsou zde oblasti, kde se zase velmi dobře zmlazuje smrk. Zdá se mi zbytečné násilně umisťovat do tohoto zmlazení meliorační a zpevňující dřeviny jen proto, že to je zákonem předepsané a že v daném porostu musím dosahovat určitého podílu MZD.

Revírník Ing. Ludvík Směšný

Jaké máte na revíru zastoupení věkových tříd a z toho plynoucí těžby?

Celá lesní správa má obecně na kopcovitých revírech vyšší zastoupení vyšších věkových tříd. Na velké části horských revírů je genová základna, a tím se nám zvyšuje obměnit. Myslím si, že nám to v lese tolik nevadí, protože zde pracujeme s přirozenou obnovou, ale máme tu pak vysoký podíl jádra, takže se to projeví na zpeněžení. Dnes to však už není takový problém jako v minulosti, kdy bylo zpeněžení skutečně velmi nízké.

Jedle a zvěř

Původní dřevina v této oblasti je také jedle. Co vám jedle říká?

Jedli mám asi ze všech dřevin nejraději, myslím tím spíše z osobních důvodů, než po stránce ekonomické. Za své praxe jsem dokonce prošel obdobím, kdy se jedle sázet nesměla. Mám osobní závazek, a to ten, že alespoň půl ha jedle ročně vysadím. Jedle tady roste i ve starých porostech, kde je jí ovšem méně, a aby zde zůstala i do budoucna, plním to, co jsem naznačil. Každý rok také sebereme 3 až 5 metrů jedlového semene.

Jak je již z názvu jedle patrné, má ji velice ráda zvěř. Jak zabezpečíte, aby vám vůbec nějaká jedle vyrostla?

Přestal jsem úplně dělat oplocenky s jedinou výjimkou, a to je právě u jedle. Udělal jsem několik experimentů včetně tady toho na pasece za hájovnou. Toto jsou kalamitní holiny po tornádu z roku 1996. Říkal jsem si, že na tak velké ploše musí přece nějaká jedle přežít i bez ochrany. Jak vidíte, smrk je již po prořezávce a jedle byla a je neustále skoušána. Mohu ale naopak konstatovat, že v posledních 3–4 letech se jedle beze škod zmlazuje pod porostem. Někde stačí pouze nátěr a někde i nenatřené jedle přežívají.

Znamená to tedy, že stavy zvěře začínají být v této oblasti v souladu s přirozenou obnovou jedle?

Myslím si, že stav zvěře, a bavíme se o zvěři daňčí, je od roku 2000 vcelku optimální. Na zvýšeném odstřelu se v minulých letech určitě podepsalo to, že honitby měnily nájemce. Jsme ale již tři roky od změny nájemce, stavy zvěře se mírně zvýšily. Zvýšily se ovšem ve prospěch samců zvěře, což byl v podstatě náš záměr.

Sledujete v lese nějaké škody působené zvýšenými stavy zvěře černé?

V posledních letech jsou stavy zvěře černé enormní. V lese nám škody prakticky nedělá, spíše škody myslivecké, snižuje přírůst srnčí zvěře atd. Působí však velké škody na okolních kulturách mimo les, především zemědělcům. Přitom na snížení stavů by stačilo změnit zákon a nehájit bachyně a dospělé kusy. Je hezké, že se v rámci mysliveckého hospodaření loví určitý podíl selat, lončáků atd. Ale my se už nebavíme o hospodaření, nýbrž o snižování stavů.

Jako člověk životem doslova spjatý s lesem budete mít určitě svůj o zkušenosti opřený názor na snahu o návrat velkých šelem do přírody. Šelmy by mohly snad hrát určitou roli přirozeného predátora, nemyslíte?

Šelmy samotné nic nevyřeší. Na této myšlence je pěkné pouze to, že se nějaká část ztracené přírody vrátí zpět. Ovšem příroda dnes není stejná jako v minulosti. Člověk si ji velmi změnil k obrazu svému a dnes se snaží na dnešní podmínky naroubovat něco, co žilo v jiných podmínkách kdysi, a dnes jsou tyto podmínky diametrálně odlišné. Je tedy nutné velmi citlivě zvážit takové stavy šelem, které ještě mohou s námi přežít v kulturní krajině. Je to samozřejmě záležitost určitého druhu. U rysa nevidím problém. Něco jiného jsou třeba medvědi. Nebylo by pěkné, kdyby to u nás s medvědem dopadlo

Bujné bukové zmlazení

stejně jako na Slovensku. Dost často to u nás dopadá tak, že se chrání jeden živočich na úkor ostatních, a to je od přirozeného běhu věcí, jak si myslím, dost vzdáleno.

Na závěr se vás zeptám na trochu osobnější věc. Jak se zde na samotě cítí vaše manželka? Jak snáší poněkud drsnější podmínky zdejšího kraje?

Manželka pochází z vesnice. Přesto jsem měl strach, když jsme se sem stěhovali, jak to bude snášet. Navíc je původní profesí chemik a já měl obavy o její místní uplatnění. Již předtím si dodělala pedagogické vzdělání a učila na průmyslovce v Kroměříži. Dojíždět do toho města, když tu jede jen jeden autobus denně, nebylo možné. Našla si proto zaměstnání nedaleko ve škole. Později se úplně osamostatnila a má živnost. To spíš já, jak už to v životě někdy chodí, jsem měl určité únikové tendence a právě ona mi to rozmluvila. Pokud se tedy nestane něco mimořádného, budeme tady asi navěky. ■

Text a foto: Petr Grepl
podnikové ředitelství LČR

Poděkování patří Ing. Miloši Valentovi, Ing. Zdeňku Zálesákoví, Ing. Jiřímu Vašíkovi a Ing. Ludvíkovi Směšnému

Přehrážka na plavení dřeva

Ekologická témata se řešila v Turecku

V Turecku se ve dnech 8.–13. listopadu konal 10. evropský ekologický kongres. Členem mezinárodního poradního výboru kongresu a zároveň jeho účastníkem byl pracovník ředitelství Lesů ČR Ing. Lubomír Šálek. Položili jsme mu několik otázek.

Kde se kongres přesně konal a jaká byla jeho hlavní témata?

Kongres se konal v městě Kusadasi u pobřeží Egejského moře, cca 1 hodinu jízdy od Izmiru. Pořádala ho Evropská ekologická federace, Turecká ekologická společnost a Centrum environmentálních studií při EGE universitě v Izmiru. Kongres byl rozdělen na 7 hlavních bloků, které probíhaly paralelně, a byly to Biodiversita a ochrana, Vztahy mezi organismy včetně invazivních, Ekotoxikologie, znečištění a zemědělské pesticidy, Ekologická společnost a globalizace, Městská ekologie, Molekulární ekologie a Krajinná ekologie. Mimo vlastní bloky byly uskutečněny i semináře Ekologie tundry a Radiační ekologie. Protože přednášky mimo plenárních zasedání probíhaly paralelně, tak jsem si mohl vybrat vždy jeden blok. Převážně jsem se účastnil bloků Biodiversita a ochrana, Ekologická společnost a globalizace a Krajinná ekologie.

Na jaké téma byla vaše přednáška?

Téma přednášky bylo Lesnictví a životní prostředí (Forestry and Environment). Zde jsem zdůraznil nejen úzkou vazbu mezi lesy a životním prostředím, ale hlavně nástroje, jak sloučit produkční a mimoprodukční funkce lesa a jak prakticky naplňujeme ideu multifunkčního lesa. V prezentaci jsem ukázal nejen všechny aspekty celkového přístupu, ale hlavně využití všech nástrojů plánování od krátkodobého po dlouhodobé. Přednáška byla přijata velmi pozitivně, zejména ekosystémová diferenciaci hospodaření a nutnost uvažování v horizontu desetiletí, protože vytváříme lesy pro příští generace.

Proč vás jmenovali do mezinárodního poradního výboru?

Snad kvůli tomu, že české lesnictví a krajinářství má překvapivě ve světě dobrý zvuk. Nebyla to má první návštěva Turecka. Před 3 roky jsem absolvoval ještě s jednou kolegyní přednáškové turné v Turecku ve městech Izmir a Kusadasi, kde jsme přednášeli na EGE Universitě, dále

Diskuzní příspěvek na plenárním zasedání kongresu

zastupitelům a veřejnosti obou měst na téma lesy a eroze, lesy a voda, retenční schopnosti krajiny a vývoj harmonické krajiny. I Turecko totiž občas trpí povodněmi, třebaže zdroj povodní jsou převážně přivalové deště, nikoli trvalé srážky (zdroj našich povodní na Moravě 1997 a v Čechách 2002). A i když česká krajinářina a české lesnictví pracuje v odlišných přírodních podmínkách, již tehdy jsme přizpůsobili naše systémy jejich podmínkám. A tedy snad pro tento úspěch jsem byl jmenován do poradního výboru.

Kam směřuje současná ekologie?

Kongres odhalil, že stále existují určité příkopy mezi ekologií a řekněme krajinnými hospodáři (zemědělci, lesníci, rybáři, myslivci, územní plánovači). Existuje mnoho analýz, ale návrhová část je slabší a omezuje se na obecné zásady.

Pouze malá část přednášek byla více zaměřena prakticky. Co se týká lesnictví, je obecný trend k vyhlašování bezzásahových území. Lesnictví podle daných přednášek není orientováno ekosystémově, bohužel se zaměřuje na okamžitý efekt bez ohledu na ostatní funkce (rychlerostoucí plantáže), eventuálně na otvírání víceméně přirozených lesů (oblast bukových lesů Turecka při pobřeží Černého moře). Jinak je ekologické lesnictví zaměřeno na vyhlašování chráněných území. Zde je velká perspektiva pro české lesnické know-how se zaměřením na tvorbu porostů s produkcí kvality v rámci multifunkčních lesů s delším obmýtím a na trvale udržitelné lesnictví.

Vztah voda – les je překvapivě řešen jen okrajově, chybí poznatky o vzájemné interakci a o funkcích jednotlivých typů lesa na vodní retenci a odtok.

Borovice Pinus brutia

U krajinných prvků, které by měly udržovat ekologickou stabilitu, chybí často provázání umožňující migraci organismů. Problém je, že vyhlásování neprovázaných bezzásahových území vytváří jen určité „ostrovy“, které obtížněji budou plnit své ekologické funkce a navíc znemožňují tvorbu pracovních příležitostí pro místní obyvatele založené na racionálním využívání obnovitelných zdrojů.

Domníváte se, že české lesnictví má co říci světu v oblasti ekologie?

Samozřejmě, o tom nepochybuji. I přes všechny nedostatky a chyby je naše lesnictví v porovnání s ostatním světem jedno z nejekologičtějších. Už extrémně dlouhé průměrné obmýti (115 roků) je ve světě unikátní. To umožňuje velmi dobré podmínky pro přežití organismů vázaných na lesní porosty ve všech stádiích vývoje lesa od kultur po dospělé porosty. Navíc zejména Lesy ČR nastoupily trend tvorby smíšených porostů, kde jsou funkce lesa vybalancovány. Vyhýbáme se tak těm nešťastným „ostrovům“ a naopak jsme schopni zajistit kvalitní zdroj dřeva, tedy obnovitelné suroviny pro další generace. Díky tradicím a dobře zmapované historii také máme dobré znalosti vývoje lesů a díky dlouhodobému plánování jsme schopni uvažovat nikoliv v horizontu jednotek, ale desítek až stovek roků. To je naše mimořádná komparativní výhoda. Znamená to uvažovat, jak se budou lesní ekosystémy vyvíjet, jakými opatřeními budeme tento vývoj usměrňovat a co to bude znamenat pro všechny funkce lesa odpovídající požadavkům budoucích generací. Právě lesníci naplňují ekologické moto: „Mysli globálně, konej lokálně“.

Kde má české a také světové lesnictví ekologické dluhy?

Náš dluh vidím v malé schopnosti propagovat naši, nebo řekněme středoevropskou, cestu tvorby lesa. Tedy multifunkční les s dlouhodobým obmýtím, v oblasti temperátních lesů zaměřený na produkci kvalitních sortimentů. Jedná se na jedné straně o intenzivní lesnictví, jež je na druhé straně zároveň přírodě blízké. Zejména porovnáme-li naše lesnictví se světovými trendy. Světové lesnictví jde cestou rychlostoucích plantáží monokultur (eukalypty, topoly, borovice) na ohromných plochách. Aby se neřeklo, tak malé části území jsou vyčleněny z produkce a tady se zase nevytěží ani kubik. Jak stále zdůrazňuji, jedná se o ty „ostrovy“, které sice udržují jakýsi přírodní ekosystém, ale nepřispívají ničím pro rozvoj místních komunit jako jejich přírodní zdroje. Pro ilustraci si dovoluji dva příklady: Eukalyptové porosty v Brazílii a obmýti 7 (slovy sedm) roků s finální produkcí 350–400 m³/ha či topolové plantáže v Pádské nížině v Itálii s obmýtím 15–20 roků. To je intenzivní zemědělství se všemi ekologickými negativy, nikoliv lesnictví.

O Turecku se mluví jako o možném kandidátu na vstup do EU, myslíte, že turecké lesnictví je na vstup připraveno?

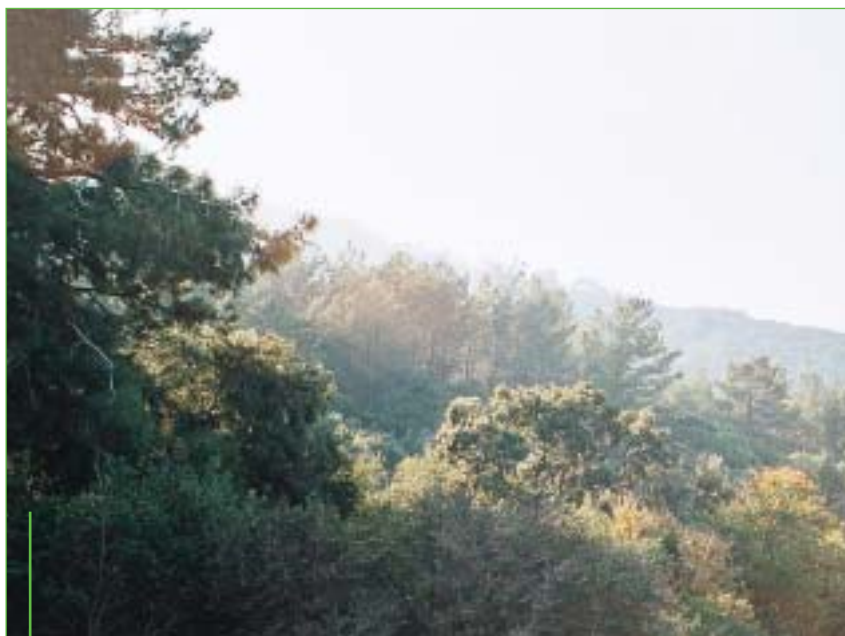
Nemohu posuzovat celé turecké lesnictví, osobně jsem prošel porosty mediterránní oblasti a dověděl se něco o lesích oblasti eurosibiřské. Turecko má totiž velmi pestré přírodní podmínky, na jeho území leží 3 fytogeografické pooblasti: mediterránní, iranoturánská a eurosibiřská. Nicméně podle mých zkušeností bude muset Turecko udělat

Střední les; nejefektivnější lesní ekosystém v mediterránní oblasti

ještě určité kroky k zajištění trvale udržitelného lesnictví. V porovnání s ostatními zeměmi v této oblasti je na tom sice velmi dobře, ale bude se muset vypořádat s některými skutečnostmi, jako je úbytek některých druhů lesních dřevin, odlesněním v minulosti, pastevními zátěžemi apod. Např. legislativa zakazuje pastvu hospodářských zvířat v lesích, ale především na východě země se tento zákon porušuje, což vede k zhoršování stavu. Chtěl bych ale zdůraznit, že Turecko je zemí, která má obrovský potenciál pro společný trh a má předpoklady sdílet tytéž hodnoty, které sdílíme v Evropské Unii. ■

Ing. Pavel Hes
podnikové ředitelství LČR

Střední les; nejefektivnější lesní ekosystém v mediterránní oblasti

Vydařené oslavy jubilea lesnických škol v Trutnově

V polovině října vyvrcholily oslavy 150. výročí lesnického školství v severovýchodních Čechách (Bělá pod Bezdězem 1855–1904, Zákupy 1904–1945, Trutnov 1945–2005) a 60 let trvání lesnických škol v Trutnově (1945–2005).

Trutnovská slavnost bohužel zůstala jen školní a místní akcí. Nijak výrazněji neoslovila město ani region a nestala se součástí Trutnovského podzimu, ačkoliv se to přímo nabízelo. Oslav se i přesto zúčastnili hosté z ministerstev, Lesů ČR, univerzit a dalších institucí a samozřejmě ze sesterských škol (SLS a VOŠL). Zahraniční delegace reprezentovaly partnerské lesnické školy z Německa, Rakouska, Slovenska i Slovinska. Ve dnech 14. a 15. 10. 2005 se do Trutnova sjelo více než 900 absolventů zmíněných škol. Kdo zaváhal, přišel o mnoho zážitků, zejména ze setkání s bývalými spolužáky a učiteli, ale také o hodnotný program.

Oslavy začaly v pátek 14. října 2005

Odpoledne přivítal oficiální hosty v aule Domova mládeže ředitel školy RNDr. J. Štych. Učitelé i hosté pak společně odjeli na školní polesí (ŠP) Horní Staré Město, kde pracovníci ŠP pod vedením Ing. Rolanda Wiesnera, učitele pěstování lesů, v rámci akce Stromy přátelství vysadili asi pětádesát lip.

V sobotu 15. října 2005

Už od 8. hodiny ranní byla přístupná škola, domovy mládeže, jídelna i aula a přilehlé prostory parku. A po 9. hodině, kdy se začali sjíždět často i se svými rodinami absolventi, se

u školy houfovaly hloučky spřízněných duší. Očekávali další příchozí, aby se společně stali účastníky tzv. Lesnické pouti. První kroky směřovaly do sborovny, kde probíhala prezentace a upřesňování adres. Tajemnice a ekonomka školy tu také prodávaly suvenýry (kravaty, tašky, hrací karty, pohlednice) a almanach „Šedesát let lesnického školství v Trutnově 1945–2005“. U Ing. M. Kotase bylo také možné objednat si barevné dokumentární filmy a DVD o trutnovské lesnické škole.

Ve třídách v poschodí se prezentovaly výstavy sbírek přírodnin, přehled zájmové činnosti studentů a výstava zahraničních aktivit. Satiricko-recesistické poslánky pak měla „vzpomínka na minulost“, zejména éru tzv. budování socialismu a normalizace s řadou nyní už úsměvných dokumentů, politických brožur, učebnic, hesel, poutačů a výzdoby z doby „reálného socialismu“. Pivo zde bylo pro absolventy z let 1949 až 1960 k máni za pouhou kačku a párek za pětikorunku. Konzumaci ale přítomným značně znepríjemňovali „tajní ze Státní bezpečnosti“ svým lustrváním. Přístupná byla také většina kabinetů, např. i laboratoř chemie a kabinet myslivosti. Tam se prodávala medovina. Ve 2. poschodí ve vinotéce zase nabízeli ochutnávku i prodej moravských sudových vín a kávu nebo posezení při reprodukcované moravské muzice. Ve třídách 2. B a 4. B prodejci nabízeli šperky, vyřezávané pažby, štítky, zlaté i stříbrné šperky i obrazy atd. V jiných třídách byly výstavy

Sázení lip

fotografií a dokumentů z expedic v Rumunsku a ze sportovních kurzů, promítaly se dokumenty a cestopisy ze školních zahraničních cest.

Škola nabídla drobné pohoštění, ale i větší občerstvení v tělocvičné škole (pivo, párky, káva, grog). Nejnavštěvovanějším občerstvovacím místem však byly zřejmě stany v parku a školní jídelna s obědy na úrovni špičkové restaurace. O žaludky bylo tedy velmi dobře postaráno, což si mnozí absolventi pochvalovali. A nezapomínalo se ani na řidiče, kteří si mohli koupit nealko.

V 11.30 h se absolventi začali řadit za tabule podle maturitních ročníků od roku 1949 až do roku 2005. Pod vyvýšeným pódiem zbudovaným v parku se připravovali na defilé před budovou školy. Krátce po poledni si všichni vyslechli

slavnostní halali a troubení a poté projev ředitele školy RNDr. Josefa Štycha. Oslavy vyvrcholily poctou živé tradici trutnovského lesnického školství, totiž poctou přítomným absolventům. Slavnostního dekorování se jich zúčastnilo přesně 814. Těm všem byly uděleny pamětní listy a dřevěné medaile s vypálenými nápisy a emblémy, připomínajícími šedesátileté jubileum trutnovských lesnických škol. Svým pomyslným spolužákům je na krk zavěšovali na delších zelených stuhách současní maturanti. O tento slavnostní okamžik přitom mnoho absolventů přišlo, protože se už dopoledne vraceli domů.

Dekorování absolventů bylo zářmováno svěžím průvodním textem, který měl evokovat období jednotlivých maturitních roků. Moderování se ujali současní čtvrtáci SLŠ (Martin >>

Řazení absolventů

Předávání pamětních listů a medailí před tribunou uváděli studenti 4. ročníku

>> Lužtický, Petra Novotná, Jaroslav Časar, Andrea Jiříštová, Tereza Vosáhlová a Libor Preissler). V textu se připomínaly významné politické, kulturní i sportovní události jednotlivých roků i osobnosti českých a světových dějin. Atmosféru dokreslovaly citace dobových hitů, vtipné glosy, zpěv a dokonce i tanec. Za poctěné absolventy poděkoval ve svém projevu Zdeněk Papík, senior z prvního maturitního ročníku 1949, tehdejší předseda Ústavní studentské rady SVLŠ Trutnov (leden 1947 – červen 1949). Snad jedinou nedokonalostí bylo špatné ozvučení i časté výpadky propůjčené aparatury a disharmonické nelibozvuky, což přítomní oprávněně kritizovali. Počínaje 14. hodinou pak následovala hudební produkce v parku a volná zábava v areálu školy, v tělocvičně, jídelně i aule. Zajímavý doprovodný program připravili pořadatelé také na

pistolové a brokové střelnici v Babí. Návštěvníci mohli zhlédnout vystoupení sokolníků i trubačů, nechat se provést parkem a poslechnout si příslušný odborný výklad. Otevřeno bylo také školní informační středisko.

Jaké byly ohlasy? Vesměs všichni absolventi si průběh oslav, tzv. Lesnickou pouť, velmi pochvalovali. Almanach získalo asi 670 účastníků, pozitivně ho zhodnotilo také několik recenzentů. Snad stojí ještě za zmínku, že absolventi prvního maturitního ročníku SVLŠ v Trutnově z let 1949–1951 vydali k oslavám jubilea vzpomínkový studentský časopis FACÍR (v redakci Pavla Wurma, Miroslava Michalce a Jindřicha Vojtěchovského). Časopis s reprodukcemi dokumentů, tabel a obrázků vyšel v nákladu pouhých 80 výtisků.

Závěrem chci říct, že podle četných ohlasů, osobních setkání i rozhovorů s mnoha účastníky je možné oslavy v Trutnově považovat za skutečně velmi zdařilé a úspěšné. Za to je třeba poděkovat kolektivu zainteresovaných pedagogů, zaměstnanců školy, školního poleší, domovů mládeže i školní jídelny. Absolventi oceňovali též velmi dobrou spolupráci s mediálními partnery, Deníky Bohemia a U nás v kraji, a především s redakcemi časopisů Lesnická práce a Lesu zdar, kterým si dovoluji za lesnické školy v Trutnově i absolventy vyslovit upřímné poděkování za včasné informování. Na posledním místě pořadím, nikoliv však významem děkujeme všem 67 sponzorům za finanční příspěvky a dary, bez nichž by almanach i oslavy nebylo možné v takovém rozsahu a s takovým úspěchem realizovat.

PhDr. Jiří Uhlíř,
šéfredaktor almanachu,
člen Obce spisovatelů v Praze

Po předání pamětních listů a medailí

Příprava oslav, modernizace interiéru školy a úpravy okolí

Z trutnovského setkání si mnozí odváželi trvalou a nadčasovou památku v podobě jubilejního almanachu. Almanach se připravoval od srpna 2003 a vyšel v nákladu 1500 výtisků ve Vydavatelství GENTIANA Jilemnice k 1. září 2005. Podílel se na něm zejména tým složený ze zástupců vedení školy – RNDr. Petr Kejklíček, Mgr. Milan Jiříšta, Ing. Václav Fojt, PaedDr. Vladimír Černík a Ing. Jindřich Vojtěchovský. Všem patří velký dík také za to, že už od podzimu 2004 připravovali oslavy výročí.

Zážitkem pro absolventy a přátele školy ale byl také zmodernizovaný, esteticky upravený interiér hlavní školní budovy. Hned u vchodu je vitály nové dveře z borového dřeva s umělecky leptanou vitráží, jež škole věnovala Lesní společnost Hradec Králové. Na schodišti a ve vestibulu školy pak mnohé zaujalo pět vitrín a panely s fotografiemi a stručnými texty o historii i současnosti lesnických škol v Trutnově. (Autory jsou: Mgr. M. Jiříšta – iniciátor a původce textů, Ing. J. Vojtěchovský – autor historických fotografií a reprodukcí, dále se podílel RNDr. P. Kejklíček.) Z pěti vitrín navržených M. Jiříštou celkem čtyři sponzoroval nákladem téměř 20 000 Kč Ing. Daniel Vlkanova, externí učitel VOŠL Trutnov. Instalaci provedli ve svém

volném čase M. Jiříšta se školníkem Romanem Jakoubkem. Všichni návštěvníci se však shodli na tom, že skutečnou dominantou vestibulu je nepřehlédnutelná socha myslivce-kého patrona sv. Huberta, kterou vyřezal absolvent Martin Zrzavý (maturoval r. 2000). Lipové dřevo na sochu opatřil Ing. Jindřich Sojka, učitel SLŠ Trutnov. Nad hlavním schodištěm pak hosté obdivovali mohutný tříposchodový lustr ze 37 daňčích a jeleních shozů paroží. Shozy pro školu obstarali Dr. Kejklíček, Mgr. Jiříšta a velkou část věnovaly Lesy České republiky, Správa KRNPu a Lesy Colloredo Mansfeld v Opočně. Lustr spolu s pěti podobnými na chodbě zhotovil a daroval oborník slavičké obory Jan Pešek. Preparát velkého bílého jelena zajistil absolvent Petr Stárek z obory Žehušice.

Do školního parku nainstalovaly nejen pro hosty výročních oslav popisky dřevin odborníci Mgr. M. Jiříšta, Ing. Jaroslav Semerák a Ing. Václav Fojt (všichni tři absolventi trutnovské lesnické školy). Autorem textů 15 panelů pro projektovanou naučnou stezku v sousedícím městském parku je Mgr. M. Jiříšta a výstižnými kresbami je doprovodila Mgr. Hana Melnyková. Tento projekt budou financovat Městské lesy a parky Trutnov zjara 2006.

Učebny jsou vybaveny nejmodernější technikou

Domov mládeže – ubytování studentů

Jubilea lesnických škol

Rok 2005 se stal jubilejním pro dvě školy, které se významně zapsaly do historie českého lesnictví.

Vyšší odborná lesnická škola a Střední lesnická škola Bedřicha Schwarzenberga v Písku vzpomněla 120. výročí svého založení, Střední lesnická škola a Vyšší odborná škola lesnická v Trutnově oslavila jak 60. výročí zahájení výuky v českém jazyce, tak 150. výročí vzniku lesnické školy v Bělé pod Bezdězem, později přestěhované do Zákup, na kterou po přemístění do Trutnova navázala v roce 1945 zřízená Státní vyšší lesnická škola. Obě lesnické školy – písecká i trutnovská – vydaly ke svým výročím slavnostní almanachy. Písecká škola svůj almanach nazvala Almanach 120 let českého lesnického školství v Písku 1885–2005, trutnovská mu dala název Šedesát let lesnického školství v Trutnově 1945–2005 s podtitulkem Jubilejní almanach k 150. výročí lesnického školství v severovýchodních Čechách (1855–2005).

Almanachy obou lesnických škol jsou si podobné v rozčlenění na kapitoly o historii a současnosti školy, na část vzpomínkovou a na jmenové seznamy absolventů, profesorů i nepedagogických zaměstnanců školy. Přímou se tak nabízí možnost vzájemného porovnání těchto dvou tématiky i kompozičně si podobných publikací. Jako absolvent jedné ze jmenovaných škol (písecké v letech 1947–1951) si však na takové srovnání netroufám z obavy před možným podezřením z jednostrannosti. Jako „píseckák“ jsem se proto zaměřil pouze na almanach trutnovských lesnických škol. Stejně jako u předchozího almanachu, vydaného v roce 1995, svěřilo vedení trutnovské lesnické školy redigování letošního almanachu svému emeritnímu profesorovi a řádnému členu Obce spisovatelů PhDr. Jiřímu Uhlířovi. A lze konstatovat, že volba to byla šťastná, neboť dle mého soudu se jmenovaný redaktor spolu s redakční radou zhostili svého úkolu na výbornou.

Zatímco almanach z roku 1995 se více zabýval historií školy a hrál tak i nemalou roli při odčiňování křivd spáchaných v době komunistické totality na některých studentech i profesorech, současný almanach se zaměřuje spíše na bilančování posledních deseti let. Celá čtvrtina z celkového rozsahu textové části almanachu je věnována stati Vzpomínky a vyznání učitelů, absolventů a studentů. Redaktorovi alma-

nachu se tu podařilo stylisticky sladit 30 příspěvků od 29 autorů a vznikl tak nekonvenční pohled na minulost i současnost školy. A nelze si nevšimnout, že jde o příspěvky zajímavé, čtivé a kultivované, bez rozdílu odrážející hezký vztah jejich autorů ke své zelené alma mater. Prostor dostala i zájmová činnost studentů v kapitole Studium a volný čas, obsahující informace nejen o tradičním špičkovém sportovním střelství na škole, ale i o činnosti např. jezdeckého klubu, kroužku loveckých trubačů či ochotnického divadla. Z pochopitelných důvodů nelze vyjmenovat vše, co almanach obsahuje, nicméně nutno si všimnout kapitoly Podruhé Slavinem profesorů, která není pouhým souborem nekrologů, nýbrž i projevem úcty k dílu zesnulých pedagogů. Uznání si nepochybně zaslouží pečlivé zpracování dokonale přehledných seznamů všech ředitelů, profesorů – včetně externích – i nepedagogických zaměstnanců a zejména absolventů školy od prvního maturitního roku 1949 až do maturit 2005. Absolventů je úctyhodných 4 142.

Pozornost a ocenění si zaslouží i pěkná grafická úprava almanachu. Do knihy bylo organicky zakomponováno 61 zajímavých fotografií, z toho 33 barevných a 28 černobílých, nepočítaje v to podobenky autorů při titulcích jejich příspěvků. Snímky oživují text a zvyšují zajímavost almanachu. Myslím, že šťastný byl i nápad se zakomponováním úryvků z krásné literatury. Zvláště děkuji redakční radě almanachu za verše Františka Branislava, básníka jeho i mého rodného Poberouní.

Almanach trutnovských lesnických škol je knížkou nejen zdařilou, ale navíc i nadčasovou, dokumentačně hodnotnou, k níž se bude čtenář jistě vracet. Domnívám se jen, že tato pěkná kniha mohla být opatřena nápadnějším přebalem. Skromná šed' je sice elegantní, leč mnohy až příliš nenápadná. A obal prodává. Nicméně za almanach se sluší trutnovské lesnické škole poděkovat. Publikace vyšla ve vydavatelství Gentiana v Jilemnici jako 1. vydání o nákladu 1 500 výtisků a obsahuje i souhrny v angličtině, francouzštině a němčině. ■

RNDr. Stanislav Mottl, CSc.

Pomáháme ohroženým druhům: Ochrana xylofágního hmyzu

Stromy a dřevo jsou životním prostředím pro mnoho druhů hmyzu. Hmyz je jedním z prvních konzumentů zelených částí rostlin a podílí se i na rozkladu odumřelého dříví. V pralesích je jeho činnost vůči lidské společnosti indiferentní, ale v lesích, které jsou obhospodařovány s cílem produkce dřeva, je xylofágní hmyz brán většinou za škůdce.

Hlavní čeledi, které soustřeďují xylofágní hmyz, jsou tesařici (*Cerambycidae*), krasci (*Buprestidae*) a kůrovci (*Scolytidae*). Z hlediska ohrožení lesů jsou nejzávažnějšími škůdci kůrovci, kteří kromě technických škod jsou hlavně škůdci fyziologickými. Kůrovci při přemnožení jsou schopni zlikvidovat nejen jednotlivé zdravé stromy, ale celé porosty. Ostatní dvě čeledi nejsou z hlediska zejména fyziologických škod tak závažné, ale protože je mezi nimi mnoho atraktivních a vzácných druhů, zasluhují nejen naši pozornosti, ale i naši ochrany.

Pochopitelně se ochrana netýká běžných druhů, z nichž někteří jsou technickými škůdci jako tesařici rodu *Tetropium* či *Monochamus*, ani kozlíčka topolového (*Saperda carcharias*), který je i škůdcem fyziologickým.

Výskyt druhů a jejich ochrana je ovlivněna dvěma skutečnostmi. V České republice se jedná o záchranu určitých druhů v prostředí obývaném člověkem, v němž se také po staletí intenzivně hospodáří a kde v podstatě není ani kousek přírody, která by nebyla člověkem v minulosti ovlivněna. Druhou skutečností je, že místa s dosud zachovaným prostředím jsou relativně malá a z okolí ovlivňovaná. Ochrana určitých území i jednotlivých druhů v podmínkách České republiky bude mít význam a bude možná jen tehdy, dojde-li k převážnému souladu všech zainteresovaných stran, k částečným kompromisům a bude-li nadále ovlivňována činností člověka. Je nutné chránit nejen biotop, ale i případně pomoci vytvořit podmínky pro umožnění dalšího vývoje. Zákaz sběru určitých druhů až na výjimky nemá na zachování druhu v přírodě žádný význam.

Xylofágní tesařici a krasci se převážně vyvíjejí v odumřelém dřevě. Tento fakt se může stát kamenem úrazu v případě pečlivě udržovaných porostů, kdy každý odumírající strom a každá souše je z lesa odstraněna. Ochrana pochopitelně neznamená, že bychom měli ponechávat v porostech stromy na dožití, ale můžeme, a často se tak děje, vytvářet aleje podél lesních cest, průseků a hranic rozdělení lesa na dožití, eventuálně ponechávat jednotlivé stromy na křižovatkách cest či průseků. Není to nic nového, takto pracovali i naši předkové, byť především kvůli lesní estetice.

Že zachování biotopu a umožnění přežití lze i v podmínkách intenzivně pěstovaných lesů, ukazuje příklad jednoho z nejkrásnějších evropských tesaříků, tesaříka alpského (*Rosalia alpina*). Tento druh se původně vyskytoval na celém území v bučinách hor a vysočin. Místy sestupoval i níže a různí autoři uváděli též výskyt na Řípu. Ve dvacátých letech minulého století se vyskytoval kupříkladu u Brna na území Moravského krasu. Je to jediný brouk, pro který byla speciálně vytvořena rezervace na Bezdězu. Vyvíjí se v odumřelém bukovém dřevě, tedy ve zlomech, uschlých bucích a v ležícím dříví. Je mimořádně přitahován rovným dřívím, protože samice kladou vajíčka do rozpraskaných čel. Jeho poslední hojný výskyt je v oblasti Vlárského průsmyku (LS Luhačovice, LHC Brumov). Jedná se o oblast intenzivního pěstování buku s porosty pečlivě vychovávanými, kde pracovala i legenda v pěstování buku Ing. Indruch. A přesto zde došlo ke kompromisu, kdy rovnané dříví je z lesa odváženo před obdobím výskytu dospělců a kde jsou ponechávány zlomy v porostech. Navíc při domýcení clonných sečí se ponechává několik jedinců dospělých buků na dožití. Tyto uvolněné stromy záhy usychají a stávají se tak atraktivní pro vzácného živočicha. Lesnímu hospodářství to nevadí a klenot naší přírody v poklidu přežívá.

Podobná situace je i u dalšího významného druhu, tentokrát krasce *Eurythyrea quercus*, který se vyskytuje v teplejších polohách Čech a Moravy. V současné době pouze na území LZ Židlochovice a na jedné lokalitě na Třeboňsku. Poměrně velký zelený až zlatozelený druh je vázán na staré duby a preferuje lysiny vysoko v koruně, které jsou navíc osvětlené sluncem. Jako mimořádná atrakce je hojně chytán sběrateli, aniž by to populaci ublížilo. Problém je v existenci starých dubů. Nemusí se jednat jen o solitérní duby na loukách, mohou to být i duby při okrajích porostů nebo sečí, eventuálně staré výstavky. Druhý druh stejného rodu *Eurythyrea austriaca* bohužel v České republice již vyhynul. Byl vázán na staré jedliny a s ústupem jedle zmizel i tento velký krasec z naší přírody. Doposud se vyskytuje místy hojně v jedlinách středního a východního Slovenska.

Někdy je ochrana velmi problematická, protože druh si sám pod sebou podřezává větev. Jedná se o brouky vázané na naše jilmu, které jsou decimovány grafiozou. V době, kdy

Eurythyrea quercus

Trag

Tragosoma depsarium

Merkblatt alpenbock

grafioza způsobuje odumírání, brouci se namnoží na odumřelých kmenech. Jelikož je nutné odumírající jilmy z přírody odstraňovat, tak mizí i prostředí pro jilmové brouky. Jestliže bychom ponechali odumírající stromy v porostech, rozšíříme grafiozu na ostatní jilmy a stejně po jejich odumření prostředí pro jilmové krasce a tesaříky mizí. Na zdravých jilmlech se nevyvíjejí.

Někdy intenzivní lesní hospodářství mimořádně přispěje k rozvoji druhu, který by jinak vymíral. Není to sice případ z České republiky, ale ze Slovenska, nicméně dokumentuje nutnost poznání bionomie druhu a možnosti jeho přežití i v podmínkách normálního hospodaření. Na pískách v Záhořské nížině mezi řekou Moravou a Malými Karpaty je intenzivně pěstována především borovice. Po těžbě jsou pařezy nahrnuty do valů a tyto valy se staly prostředím pro masový výskyt největšího našeho tesaříka, tesaříka zavalitého (*Ergates faber*). Překvapivě u podobného hospodaření v oblasti Bzenecké doubravy (LS Strážnice) jsem nedokladoval takové masové výskyty. Ale na obou lokalitách jsou valy prostředím i pro vývoj druhého velkého brouka, krasce měďáka (*Chalcophora mariana*).

Na závěr bych se rád zastavil u mimořádných rarit vyskytujících se v naší přírodě. Jsou to tesaříci *Tragosoma depsarium* a *Cornumutilla quadrivittata*. *Tragosoma* není žádný malý brouk, je velikosti naší známé piluny (*Prionus coriarius*). Jedná se o boreální relikv vyskytující se ve dřevě padlých borovic a smrků. Preferuje borovici, smrk je pro ni druhotnou živnou rostlinou a úmrtnost larev je ve smrku znatelně vyšší. Vyskytuje se ojediněle na Šumavě, na Moravě byla doložena v Beskydech. Její ochrana závisí jen a jen na množství mrt-

Rosalia alpina

vého borového dřeva (silné dimenze) v lesích. Nahrazování původní horské borovice (Šumava) smrkem je pro tento druh fatální a navíc je nutné zajistit nejenom borovici, ale hlavně její mrtvé dřevo. Druh *Cornumutilla quadrivittata* se vyskytuje na smrcích při horní hranici lesa. V České republice pouze v oblasti vrcholů Hrubého Jeseníku. Brouk se vyvíjí v mrtvém dřevě stojících i ležících stromů.

Ochrana vzácných druhů xylofágního hmyzu není jednoduchá a slouží ke cti Lesů ČR, že přes všechny nedostatky se díky péči lesníků na jejich území dochovaly i malé vzácnosti naší přírody. ■

Ing. Lubomír Šálek
podnikové ředitelství LČR

Bučina

Mravenci chrání naše lesy

Lesní správa Jablonec nad Nisou dlouhodobě spolupracuje s Českým svazem ochránců přírody, základní organizací 36/02 – sekce FORMIKA, kde přímo pracuje revírník Rado-
mír Masák.

Lesní správa financovala i přestěhování několika hnízd mravenců z míst, kde by mohlo dojít k poškození nebo zničení při těžbě a přibližování dřeva. Působením na zaměstnance vlastní i na dodavatele prací se snažíme chránit všechny druhy mravenců na pozemcích, které jsou ve správě LČR, s.p. Podařilo se například udržet početnou skupinu mravenčích hnízd přímo na odvozním místě zvaném „84“ na revíru Fojtka.

My lesníci víme, že mravenci jsou významnou součástí lesních ekosystémů, v nichž plní řadu funkcí, působí jako vrcholový predátoři ovlivňující aktivity herbivorů, jsou vysoce organizovaný hmyz, jsou výkonní lovci a svou nepatrnost kompenzují množstvím a vzájemnou spoluprací, tím dovedou zdolat daleko větší kořist, než jsou sami. Dále mohou díky řadě svých aktivit významně přímo či nepřímo ovlivňovat rostlinná společenstva /myrmekochorii, vlivem na obsah a pohyb živin v půdě: Frouz et al. 2003/. Mravenci jsou vesměs teplomilnou skupinou hmyzu a jejich mikroklimatické poměry stanoviště významně ovlivňují jejich distribuci a rozmístění jejich hnízd. Vykácení souvislých úseků lesa spojené s tvorbou pasek a jejich následné zarůstání různými dřevinami vede k výrazné změně podmínek těchto biotopů, kde nejdříve dochází k výraznému prosvětlení a následně pak k zastínění mladým lesem a opětovnému zvýšení světelného požitku u lesa staršího vlivem probírek v mladých a starších porostech.

V roce 2004 se na Lesní správu Jablonec nad Nisou obrátil tým ve složení Adam Véle (Katerda ekologie a ŽP, Přírodo-

vědecká fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci), Jaroslav Holuša (Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti Jiloviště – Strnady) a Jan Frouz (Ústav půdní biologie, Akademie věd ČR) se žádostí o spolupráci při řešení úkolu:

Vliv biotických a abiotických faktorů na změnu společenstva mravenců v lesních porostech různého stáří.

Zajímavý a pro nás aktuální úkol nás oslovil a již v roce 2004 jsme připravili řadu návrhů na umístění ploch pro posouzení vlivu abiotických a biotických parametrů na sukcesní změny mravenců na pasekách. V roce 2005 jsme společně provedli konečný výběr a započala již práce na řešení úkolu. Je vybráno pět lokalit, na každé pět ploch, zahrnující všechny věkové stupně lesa od paseky až po les mýtního věku.

Na těchto plochách se provádí:

- sledování společenstva mravenců
- sledování potravní nabídky
- měření abiotických faktorů
- statistické vyhodnocení
- vliv zastínění
- vliv kompetice

Je to jen prostý výčet úkolů, které se řeší, a uvádím je pro informaci, jaký je asi rozsah.

Cíle a metodiku projektu jsem zveřejnil s laskavým svolením Ing. Jaroslava Holuši, Ph.D.

Ing. Miroslav Kortan

lesní správce, Lesní správa Jablonec nad Nisou

Foto: Ing. Jakub Beránek

Detail mraveniště

Mravenec lesní (*Formica rufa*)

Mraveniště

„Prodej na pni není naší cestou.“

To jsou slova historicky prvního předsedy představenstva státního podniku Bayerische Staatsforsten Dr. Rudolfa Freidhagera z exklusivního rozhovoru pro Lesu zdar.

Dnem 1. 7. 2005 vstoupil na evropskou lesnickou scénu nově založený státní podnik Bayerische Staatsforsten AöR (Bavorské státní lesy, s.p., zkr. BaySF), který vznikl na základě transformace bývalé Bavorské státní správy lesů (Bayerische Staatsforstverwaltung, zkr. BayStafo). Jeho vzniku předcházela změna zákona o státních lesích, legislativní normy, která i z pohledu českého lesníka rozhodně stojí za povšimnutí. Oddělením obhospodařování státního lesa od státní správy tak byla po 250-leté historii Bavorské státní správy lesů nastartována nová éra organizace bavorského lesního hospodářství. Nový podnik sídlí v Řeznu (Regensburg) a v jeho čele stojí trojčlenné představenstvo. Jeho historicky prvním předsedou (v pojetí ekvivalentu modelu řízení LČR – generálním ředitelem) byl na 5 let jmenován Dr. Rudolf Freidhager, do té doby vedoucí sekce „evropského obchodu“ (2004–2005) státní akciové společnosti

Dr. Rudolf Freidhager

Rakouské spolkové lesy (ÖBf AG). Historii profesní dráhy tohoto Rakušana, narozeného v roce 1957 ve Steyeru (Horní Rakousko), pak doplňuje funkce vedoucího obchodní sekce „lesní hospodářství“ ÖBf (1998–2003) a člena sekretariátu představenstva ÖBf (1988–98).

Jak se cítíte v nové roli? Příchod Rakušana do nejvyšší funkce BaySF vyvolal vlnu překvapení!

Jako rodák z Horních Rakous nemám svoji domovinu od bavorských hranic až tak daleko. Ale vážně: v mé nové funkci se cítím dobře. Být předsedou představenstva je pro mne enormně přitažlivá úloha v podniku s velkými potenciály.

Systém obhospodařování státního lesa v Rakousku je od bavorského odlišný. Z tohoto pohledu máte jedinečné zkušenosti. Jak vnímáte státní podnik ve srovnání s akciovou společností ÖBf AG? Je forma akciové společnosti výhodnější?

Rakousko je Rakousko a Bavorsko je Bavorsko. Tady platí jiné zákony a ve srovnání s ÖBf přidělil zákonodárce podniku BaySF nesrovnatelně přesnější zadání, které musíme dodržet. Ve vývoji však přirozeně vidím i paralely a mám pocit, že zde mohu uplatnit důležité zkušenosti. K právní formě: v Bavorsku se zvolila jiná než v Rakousku – z dobrých důvodů. Na debatě o možných právních podobách se podílet nechci. Myslím si však, že mnozí tyto rozdíly přeceňují.

Znamená to, že BaySF nepůjdou rakouskou cestou?

Vyvíjíme cestu bavorskou. Ta bude mimochodem definována právě v našem podnikovém konceptu, tzn. konceptu trvalé udržitelnosti, jako střednědobá strategie BaySF. Diváme se přitom samozřejmě i za hranice a analyzujeme, co u jiných střeoevropských lesních podniků dobře funguje. Změna právní formy v rámci tohoto podnikového konceptu diskutována není.

Jak dlouho vůbec trvala tvorba stávající koncepce BaySF a kolik lidí se na ní podílelo? Využili jste k tak náročnému úkolu soukromých poradenských firem?

Nejprve bych k tomu něco předeslal: Koncept podniku z 1. 7. 2005 ještě není ukončen. Právě teď jde o to, abychom z toho, co jsme při založení převzali, udělali dlouhodobě hospodářsky úspěšný podnik. Přitom uplatníme také externí know-how. Takže vytvoření BaySF z dřívější státní správy lesů, oddělení výkonu SSL od podniku byl úkol, který bylo třeba realizovat s nesmírným nasazením většího počtu spolupracovníků. Výsledek je viditelný: právě 1. července 2005 nám byl předán hospodářsky životaschopný podnik.

Jaký je váš vztah s MZe? Zasahuje MZe do vašeho rozhodování?

Samozřejmě, že pečujeme o plně důvěrný profesionální vztah s ministerstvem, které také nad BaySF vykonává právní dozor. V našem podnikatelském rozhodování jsme však plně svobodní. Základní otázky vedení podniku nekonzultujeme s ministerstvem, ale s dozorčí radou.

Jak je tato rada postavena a jaké jsou její kompetence?

Obsazení dozorčí rady je stanoveno zákonem. Vedle zástupců vlastníka – svobodného státu Bavorsko – jsou jejími členy rovněž dva zástupci našich zaměstnanců a dva zástupci z volného hospodářského sektoru. Kompetence dozorčí rady vyplývají předně ze zákona o státních lesích a dále jsou konkretizovány ve stanovách podniku.

Velmi inspirativně působí způsob obsazení všech vedoucích pozic u BaySF. Vy sám jste rovněž absolvoval výběrové řízení. Co především jste očekávali od výběrových řízení na vedoucí funkce u BaySF?

K vyhlášení výběrových řízení na tyto místa nevidím vůbec žádnou jinou alternativu. Jak jinak se můžeme ujistit, že na tyto pozice vybíráme ty nejlepší?

V ČR se podnikatelský sektor velmi intenzivně realizuje v diskusích o budoucnosti LČR. Dokonce hodnotí či má snahu ovlivnit personální politiku u klíčových funkcí LČR. Je tato praxe realitou i v Bavorsku?

To je přeci jasné, že podniky jako BaySF nebo LČR, které obhospodařují velký podíl rozlohy dané země, na sebe přitahují i pozornost třetích. To je také oprávněné. Jen musí být jasno: Rozhodování v podniku je záležitost jeho vedení, případně odsouhlasení jeho dozorčí radou.

Vznikem BaySF došlo v bavorském LH k řadě změn. Systém prodeje dříví ze státních lesů však žádné nedoznal. Znamená to, že je prodej ve vlastní režii správnou cestou?

Provozní systém prodeje dříví Bavorské státní správy lesů byl právě v posledních letech nastaven tak, aby byl v budoucnu schopen dlouhodobě fungovat. Tady jsme 1. 7. 2005 mohli navázat na dobrou předchozí práci BayStafo. Ale od té chvíle došlo i ke změnám, obzvláště v orientaci na naše klíčové zákazníky. Středem otázky, kterou pokládáte, však je: Budeme své dříví prodávat sami, nebo půjdeme cestou prodeje na pni? K tomu říkám: Prodej na pni není naší cestou. Když jednou nebudou velké evropské lesní podniky hospodaření a prodej jejich produktů držet ve vlastní ruce, kdo pak potom? Rozhodující je, abychom ukázali, že umíme dříví dodat zákazníkovi stejně tak hbitě, vhodně a ve správné kvalitě jako obchodníci či dodavatelé služeb. Jsem si jist, že to umíme.

Změnami v orientaci na vaše klíčové zákazníky máte na mysli jednoroční rámcové kupní smlouvy na dříví, kterými mají být nahrazeny dosavadní smlouvy kvartální a pololetní?

S našimi zákazníky chceme vybudovat dlouhodobé a především spolehlivé obchodní vztahy. Z toho profituje jak dřevařský průmysl, tak lesní podnik. Dobrá směs jednoročních a víceletých kupních smluv na dříví je část stabilního partnerství.

BaySF se vydali cestou lesních závodů, která může být pro LČR inspirativní. 70 % těžebních prací je

i nadále realizováno ve vlastní režii – s vlastními dělníky a technikou. Část prací pak formou zakázek dodavatelsky. V ČR si realizaci podobného záměru zejména s ohledem na politické prostředí nedokážu představit. Bylo politicky obtížné prosadit tuto cestu v Bavorsku?

Podíl těžby ve vlastní režii se reformou dosud nezměnil. Ovšem uplatnění dodavatelů prací v těžební činnosti dlouhodobě narůstá. I bez politického vlivu bude tento podíl narůstat – z ekonomických důvodů.

Uvažujete i o víceletých smlouvách na lesní práce? Jaký je váš názor na ně?

Výběrová řízení na těžební práce vypisujeme v současnosti na konkrétní objekt. Střednědobě potřebujeme vedle dlouhodobých kupních smluv na dříví také stabilní partnery při těžbě a soustředování. Tady vidíme výhodu na obou stranách.

Jaké hlavní výhody a nevýhody ve vztahu k vlastnímu obchodu se dřívím spatřujete v těžební činnosti ve vlastní režii?

Samozřejmě posouváme o kousek dál naše spojení se zákazníkem, když těžbu dříví provádíme ve vlastní režii, popřípadě se zapojením těžařských firem a do budoucna více dodáváme až na sklad odběratele. Tak jsme méně vyměnitelní.

U rozhodování, zda těžební práce ve vlastní režii realizovat vlastními lesními dělníky, nebo soukromými firmami, jde ale o něco jiného: Pro nás patří technická produkce k jádru kompetenci LH. Zde také vidíme opodstatnění naší existence.

Těžební práce ve vlastní režii, prodej dříví ve vlastní režii, tvorba LHP ve vlastní režii, myslivost ve vlastní režii – proč přeci jen nedáte ve státních lesích soukromým podnikatelům a lovcům mnohem větší prostor?!

Tady vaši analýzu nesdílím. Právě dnes jsou soukromí lovci poplatkově intenzivně zapojováni do plnění odlovu ve státních lesích. A jinak platí, že externí zapojujeme rádi do plnění provozních úkolů BaySF. Jen právě podle našich pravidel a s orientací na provozní požadavky. V této cestě budeme pokračovat.

Jaké jsou vaše představy o koncepci revírů? Je pravdou, že máte v úmyslu dovybavit revírníky služebními vozy a předat jim část regionální obchodní činnosti?

Zde vám nemohu poskytnout žádné konečné informace. V současnosti jsme uprostřed koncepce. Jasné ale je, že počet revírů nemůžeme redukovat a současně ponechat všechno ostatní při starém. Ne, samozřejmě budeme přemýšlet o zmenšení objemu úkolů na základě odpovědí na otázky: Co musí revírník zvládnout sám? Kde můžeme smysluplně úkoly delegovat? Kde se nachází synergické efekty? A k vybavení: My musíme naše pracovníky vybavit tím, co pro efektivní čili nákladové výhodnou organizaci práce potřebují.

Zisk státních lesů je v Evropě zejména v poslední době velmi skloňovaným termínem. Nezdá se vám, že snaha dosáhnout jeho maxima snižuje reinvestice do lesa, a tím jeho stav? Stav státních lesů v Bavorsku má velmi dobrý zvuk!

Kvůli dosažení výnosů z lesa se nemusí pracovat neekologicky. Zde je hodně často vkládána mylná souvislost. O to nám taky ale vůbec nejde, takové není naše poslání. Zadání zákonodárce, které nám vyhotovil, je jasné: Základní orientaci na přírodě blízké obhospoda-

>> řování lesa musíme u Bavorských státních lesů zachovat. Naše motto: „Hospodařit trvale udržitelně“ („Nachhaltig Wirtschaften“) proto pro nás není opatření v oblasti public relations, ale vedoucí linie našeho chování v lese.

Očekáváte tedy zisk?

Ano, očekáváme pozitivní hospodářský výsledek.

K realizaci cílů lesnické politiky podniku je zapotřebí i velmi kvalitní komunikace s medii a veřejností. Jak dosahujete vysoké kvality vašeho mediálního obrazu? Využíváte za tímto účelem také soukromé firmy, tzv. public relation – agentury?

Právě jsme ve fázi, kdy vypracováváme naše představení navenek. Externí pomoci se přitom zříkat nebudeme.

Klíč k pozitivnímu image podniku je však kvalita našich pracovníků a jejich výkonů. Oni jsou velvyslanci podniku a multiplikátory na ploše.

Co byste Lesům ČR popřál a jaké přání byste měl ve vztahu k nim?

Českým kolegům přeji, aby svůj podnik mohli strukturovat podle nejlepších podnikových hospodářských kritérií a v budoucnu jako silný partner společně s BaySF, ÖBf a jinými ukázali cestu hospodářsky úspěšného LH. ■

Ing. Zdeněk Valný
podnikové ředitelství LČR

BaySF v kostce

Celková výměra BaySF obhospodařovaného státního majetku činí cca 805 000 ha, z toho porostní půda cca 720 000 ha (cca 1/3 všech lesů v Bavorsku). Zbylých 85 tis. ha tvoří ostatní plochy jako zemědělská půda, vodní plochy, rašeliniště ap. Plánovaná roční výše těžby BaySF činí cca 5–5,5 mil. plm. Plánovaný roční obrát státního podniku by měl dosáhnout cca 250 mil. EUR. BaySF mají dvou-
stupňovou organizační strukturu. Z ředitelství v Regensburgu je tak přímo řízeno 41 lesních závodů, 4 závody lesní techniky, 2 školkařské provozy, 2 vzdělávací centra, samostatná jednotka informační a komunikační techniky v Mnichově a rovněž vlastní taxační kancelář s pracovišti v Bayreuthu a Mnichově. Ta pro BaySF zajišťuje vyhotovení LHP. Rovněž prodej dříví je realizován plně v režii BaySF, stejně jako myslivecké hospodaření. Podnik v současné době zaměstnává 3040 lidí, přičemž cca 1800 z toho v dělnických profesích. Většina těžebních prací (cca 70 %) je tak vykonávána prostřednictvím vlastních dělníků a těžební techniky. BaySF disponují 558 revíry a na jeden z nich tak v průměru připadá cca 1290 ha lesa a cca 9000 m³ ročního objemu těžby. K jednodušším odborným činnostem, jako jsou např. vyznačování výchovných zásahů v porostech do 40 let věku či organizace těžebních prací, příjem a expedice dříví ad., jsou využíváni tzv. lesní mistři (dělníci s pozicí vedoucího pracovní skupiny a lesnickým mistrovským vzděláním). Hrubá měsíční mzda revírníka BaySF činí v průměru okolo 3000 EUR.

Ilustrační foto

Myším loni nejvíce zachutnaly buky

Průvodním jevem loňské zimy, bohaté na sněhové srážky, byly kromě škod zvěří i škody hlodavci. Snad na každé pasece, ale i pod porostem lze najít stopy činnosti hlodavců, a to jak na sazenicích, tak i na zmlazení.

Nejvíce jim zachutnaly buky, výjimkou však nebyly ani ostatní druhy dřevin a keřů (jako například smrk, jedle, černý bez).

Možná se již někdo z vás setkal s něčím, co dokladuji na fotografiích, já osobně ještě ne. Jedná se o škody hlodavci na bucích ve stáří cca 120 let na LS Jablunkov, revír Tyra v nadmořské výšce 850 m.

Samozřejmě se nabízí otázka, jak v letošním roce s hlodavci bojovat a pokusit se tím předejít dalším škodám v průběhu následující zimy. Existuje v podstatě dvojitá možnost přímého boje: použít otrávené návnady nebo provést nátěr kmínků sazenic buku odpuzující látkou. Je však i možnost třetí, a to doufat, že klimatické podmínky v tomto roce budou pro hlodavce natolik nepříznivé, že jejich početní stav bude silně „přirozenou cestou“ redukován. Tato varianta bude jistě nejpříjemnější jak z hlediska nákladů, tak i z hlediska ekologického. Doufejme, že právě tato varianta řešení bude dostatečná. ■

Ing. Lipowski František
Lesní správce

Detail poškození

Kůry zbavené kořenové náběhy u buku

Pěstební dělníci se školili v jemnějších způsobech hospodaření

Stále častěji si uvědomujeme, že především při jemnějších způsobech hospodaření je nezbytnou nutností příprava specialistů pro výchovné zásahy, zvláště v prostřihávkách a prořezávkách. A tato nutnost je pak ještě znásobena při vyšším uplatnění podrobného způsobu hospodaření, než bylo v minulosti obvyklé.

Ještě v nedávné minulosti bylo zcela běžnou praxí, že momentálně jakýkoliv těžební dělník, který zrovna přicházel v úvahu, byl přeřazen v době nutnosti do pěstebních prací, především do prořezávek, bez jakéhokoliv zaškolení nebo zkušeností v této činnosti. Tyto práce vykonával pouze krátkodobě jako vyplnění momentálně volného času, kdy byl zase po krátké době přeřazen do prací v těžební činnosti. Myslím si, že tato praxe nebyla uplatňována pouze na našem LHC, a ze znalosti věci vím, že tato praxe je zcela běžná, což není optimálním řešením z logicky jasných důvodů, i když revírník, jak je jeho povinností, vyznačil jako vzor několik zkusných plošek pro představu, jak má být výchovný zásah proveden. Odbornost a kvalita prací však nebyla za této situace na patřičné úrovni.

Již ve škole nás učili, že první výchovné zásahy jsou jedny z nejdůležitějších pro budoucí stav dospělého porostu a každá vážná chyba při výchově bývá často zásadní, někdy s nevratnými důsledky.

Proto jsme se rozhodli, že naším cílem by mělo být připravit specialisty, kteří formou školení, praktických ukázek a dlouhodobou praxí budou tyto práce vykonávat na patřičné úrovni.

Pochopením všech firem vykonávajících u LS komplexní lesnickou činnost se podařilo vytipovat okruh dělníků, kteří jsou na tyto práce systematicky připravováni. Proběhlo již několik teoretických i praktických školení, včetně venkovních ukázek pro přípravu těchto specialistů. Poslední takovou akcí bylo školení pořádané ve dnech 4. 11. a 9. 11. 2005, kterého se zúčastnilo 32 dělníků pro pěstební činnost,

mistrů, kteří tyto dělníky vedou, a také několik zástupců firem, jež pro LS vykonávají komplexní lesnickou činnost. Toto školení je vždy jednodenní, kdy v dopoledních hodinách je probírána teorie k provádění výchovných zásahů v různých typech porostů. Další fází jsou praktické ukázky. Přímě před zúčastněnými jsou prováděny zásahy v různých typech porostů, přičemž každý má možnost bezprostředně reagovat na provedení zásah a formou dotazů, diskusí a doporučení jsou upřesňovány případné nejasnosti.

V tom vidíme cestu pro osvětlení si požadavků personálu LČR a nabytí praktických zkušeností dělníků, kteří pro nás tyto práce vykonávají.

O účasti dělníků na školeních si vedeme přesnou evidenci a po dohodě s firmami vykonávajícími pro LS komplexní lesnickou činnost mohou vykonávat tyto práce jen zaškolení specialisté. To dodržují obě strany zásadně.

Je zcela evidentní, že při dnešní úrovni a rozvoji lesního hospodářství bude specializace lesních dělníků stále více nezbytná a žádaná. To je zřejmé nejen u výchovných zásahů, ale při použití např. chemických prostředků v lesním hospodářství, sběru reprodukčního materiálu, mechanizované přípravy půdy pro přirozenou obnovu apod.

A pokud by mělo být vyhověno v plné míře našim požadavkům, budeme si muset najít čas na přípravu těchto specialistů. Vynaložený čas se nám mnohonásobně vrátí ve kvalitě, smysluplnosti a výsledcích naší práce. ■

Ing. Vítězslav Závodný
Lesní správa Město Albrechtice

Ze školení

Názorná ukážka

Praktické ukážky v terénu

Smrková mlazina

Pohledy do přírody

Český svaz ochránců přírody a Lesy České republiky společně vyhlásily již 11. ročník fotografické soutěže Pohledy do přírody, určené všem obdivovatelům přírody a těm, kteří se dovedou dívat. Soutěž kromě LČR podporuje také Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

V loňském roce soutěž zaznamenala standardní účast, kdy porota hodnotila 283 prací od 64 autorů z celé České republiky. Fotografie zachycovaly tato témata: Česká krajina, Mikrokosmos, Jak se do lesa volá a Živá voda. Bližší informace o fotosoutěži, výsledkovou listinu a souhrnný přehled termínů výstav vítězných prací je možno najít na www stránkách ČSOP na adrese www.smop.cz – fotosoutěž.

Pro rok 2006 byla vyhlášena tato témata:

1. Můj oblíbený strom (stojí tam již mnoho let, pozoruje proměny světa, vzdoruje nepřízní osudu, sbírá síly či pomalu chřadne...).
2. Proměna (v čase, v prostoru, v kvalitě, množství barev i tvarů, svět je plný zázraků – jen si všimat).
3. Zaostřeno do mechu, pařezu a větvoví (do tajemného světa hub, lišejníků a mechorostů – tedy tam, kde může naše oko nalézt nenápadnou krásu).
4. V přírodě pro přírodu (nejsme lhostejní – poznáváme, chráníme i pomáháme, dokument z akce...).

Fotografie jsou hodnoceny ve třech věkových kategoriích: A – do 12 let, B – od 13 do 18 let a C – nad 18 let věku účastníka. Na zadní straně je třeba každou fotografii opatřit štítkem se jménem autora, rodným číslem, označením tématu, do kterého chce účastník fotografii zařadit, názvem snímku a uvedením, zda se jedná o fotografii samostatnou či o seriál – soubor navzájem na sebe navazujících (v tomto případě uveďte i pořadí snímku v seriálu).

Ilustrační foto Libor Hlavatý

Ilustrační foto Libor Hlavatý

Do soutěže mohou být zařazeny pouze práce:

- které zachycují tuzemskou přírodu, mohou být barevné i černobílé
- které dosud nebyly publikovány či odeslány do jiné fotografické soutěže
- jednotlivé (maximálně ale 3 do každého tématu) nebo seriály (dohromady ale maximálně 12 fotografií) nebo kombinace obojího (ale stále maximálně 12 fotografií)
- v kategorii A formát minimálně 9 x 13 cm
- v ostatních kategoriích formát minimálně 13 x 18 cm
- opatřené vstupním formulářem, který je možno získat u vyhlášovatele soutěže

Své fotografie můžete zasílat v obálce označené heslem „FOTOSOUTĚŽ“ na adresu pořadatele soutěže: Centrum pro děti a mládež ČSOP, p.p. 447, Praha 1, PSČ 111 21. Uzávěrka soutěže je 15. října 2006. Soutěžní komise se sejde v listopadu 2006 a bude se skládat z odborných fotografů, ze zástupců sponzorů a ze zástupců vyhlášovatelů soutěže. Předání cen proběhne do konce roku 2006.

Pořadatel si vyhrazuje právo zveřejňovat zaslané práce na výstavách, případně v tiskovinách (v přírodovědných, ochranných a dalších časopisech) a náhled na internetu bez nároku na odměnu. Ostatní využití prací se řídí autorským zákonem. Zaslané práce se nevracejí, jejich poskytnutím autor vyjadřuje souhlas s podmínkami soutěže.

Veškeré informace k soutěži jsou průběžně zveřejňovány na internetových stránkách pořadatele.

redakce

V lesnické osvětě pokračujeme i napřesrok

V uplynulém roce věnovaly Lesy České republiky lesnické osvětě dětí a mládeže tradičně velkou pozornost. Slavení konce roku nás všechny zavedlo k ohlédnutí se za tím uplynulým a hodnocením jeho pozitiv i negativ. Dovolte mi, abych vám tentokrát i já přiblížila, co se nám na poli lesnické osvěty dětí a mládeže v uplynulém roce podařilo, a v hrubých rysech nastínila, na co se v tom novém můžeme těšit.

Nosnou částí našeho osvětového působení je společný projekt Lesů České republiky a občanského sdružení Tereza nazvaný „Les ve škole, škola v lese“. Tento projekt probíhá od roku 1999 a jeho cílem je zlepšit povědomí o lese a jeho jednotlivých složkách. Do projektu se zapojují celé školy nebo jednotlivé třídy a využívají ve výuce připravené metodické pomůcky a pracovní listy, které získají v „balíčku“. V roce 2005 jsme vydali nové tématické pracovní listy s názvem Les a půda, jež zábavnou formou pomocí různých křížovek, kvízů a doplňovaček seznamují děti s významem půdy ve společenstvu lesa. Každým rokem se soutěží o nejlepší zprávu z projektu k danému tématu a vycházejí inspirační noviny, které seznamují všechny zapojené s průběhem a realizací témat těch nejúspěšnějších účastníků. Mnoho škol také využilo možnost spolupráce s blízkou lesní správou. Zájem o zapojení se do tohoto projektu stoupá a setkáváme se s kladnými ohlasy většiny zúčastněných. Věříme, že si náš projekt najde i v tomto roce své další příznivce.

Pro děti byly zrealizovány dny s Lesy České republiky, které se setkaly s mimořádným ohlasem. Celkem se podařilo uskutečnit více než 13 soutěžních dnů v různých koutech České republiky. Při všech nechyběla dobrá nálada, kvalitní soutěžní stezky, hezké ceny a vysoké pracovní nasazení zaměstnanců podniku. Po skončení soutěžního dopoledne bylo pro děti a rodiče připraveno malé občerstvení (třeba opékání buřtíků za pěkného počasí) a další doprovodné programy jako například divadlo, ukázky výcviku dravců nebo loveckých psů či střelba z luku. Akce byly velmi zdařilé a zájem o jejich realizaci se ze strany lesních správ zvyšuje, takže se na další dny s Lesy České republiky můžeme těšit i v tomto roce.

Další formou působení na děti a mládež je podpora projektů Sdružení středisek ekologické výchovy Pavučina (SSEV). V minulém roce se společně se středisky ekologické výchovy podařilo zrealizovat hned několik zajímavých výukových pomůcek. Středisku Chaloupky jsme podpořili výukovou pomůcku „Klíč k určování pavouků“, dle které si můžeme identifikovat ty nejběžnější pavouky. Ve spolupráci se střediskem Rezekvítek se podařilo vydat interaktivní leporelo o lese „Chytrý provázek“, jež seznamuje děti se společenstvem lesa. Lesnímu hmyzu se blížeji věnují sady puzzlat, které byly vyrobeny společně s VIS Bílé Karpaty. Další zdařilou pomůckou se stala „Ptačí kvarteta“ (středisko Vila Doris), jež podávají podrobnější informace o životě našich převážně lesních ptáků. Dále jsme podpořily tvorbu pracovních listů k výukovým prvkům na terénním středisku Jezírko a pro ty nejmenší jsme spolu se střediskem Paleta připravili a vydali „Lesní omalovánky“.

Ve většině případů se nám spolupracovalo dobře a v následujícím roce hodláme podpořit další zajímavé projekty, které povedou ke zlepšení a zkvalitnění informací o ekosystému lesa.

Osvědčenou formou působení na děti a mládež se stala naše spolupráce se Sdružením mladých ochránců přírody při ČSOP. Společně jsme vyhlásili fotografickou soutěž „Pohledy do přírody“, do níž se mohou zapojit všichni bez rozdílu věku a změřit své síly v zachycení tuzemské přírody přes hledáček objektivu. S tímto sdružením také spolupracujeme při přírodovědně-ekologicky zaměřené celostátní soutěži Ekologická olympiáda, která je určena středoškolské mládeži a je otevřena i široké veřejnosti. Dále se také podílíme na realizaci přírodovědně-ekologicky zaměřené celostátní soutěži „Zelená stezka, zlatý list“, kde si měří své znalosti žáci základních škol. Dalším bodem společné dlouhodobé spolupráce se stala podpora projektu „Les je můj kamarád“, který se snaží podpořit zájem mladých lidí (zejména však dětí ve věku do 15 let) o typickou lesní faunu. Vzájemná dlouhodobá spolupráce je velmi dobrá a přináší kvalitní výsledky, proto se i v následujícím roce chceme podílet na výše jmenovaných projektech.

Do nového roku připravujeme pro děti a mládež mnoho nového a věříme, že tím přispějeme k jejich vnímavějšímu pohledu na přírodu, jejímu respektování a účtě k ní. ■

Bc. Anežka Pavlišová
Podnikové ředitelství LČR

Ilustrační foto J. Karas

Lidově o „lidové“ myslivosti

Uplynulo několik dní z nového roku 2006, v bažantnicích doznívají poslední výstřely na táhnoucí bažanty a revíry se zvolna zahalily do klidu. Právověrné myslivce nenechává doma mráz u kamen ani zdánlivý pocit právě skončené sezóny. V revíru, který k nim byl tolik štědrý v uplynulém roce, kdy prožili nespočet velkých i drobných radostí, nikdy nekončí myslivecká péče, povinnost nás všech. Účelem mého dnešního povídání si o vás, o nich a vlastně i o sobě je podělení se o zkušenosti s lidovou a profesionální myslivostí bez zbytečných emocí a narážek na neduhy, které se v médiích přemítají pokaždé, stane-li se nějaká nepříjemnost, popř. neštěstí.

Neštěstí...

Nezkušený, zbrklý a příliš horlivý na ránu nemyslivec zmáčkl ve chvíli, kdy jsme všichni lámali brokovnice, zajišťovali kulovnice a zvěř dostala šanci, protože si ji v ten okamžik prostě zasloužila. Bažant táhl příliš nízko, srnec se jako stín mihl v neprostupné houštině, za kterou vedla lesní cesta, vybízející k vikendové procházce, a večer při měsíčku vytáhl na kraj kukuřice občan z nedaleké vsi, oděn do černého kabátu, aby tma zahálila jeho potřebu zajistit si dostatek krmení na zimu pro králíky a slepice. Jenže padla rána... Brok zranil kamaráda, na lesní cestě jako náhodou nikdo nebyl a záměna občana z blízké vsi s divočkem rozepsala pero zuřivého reportéra, který nás na stránkách denního tisku /bulváru/ rozmetal na kopytech. A jsme v tom všichni. Opilci, kteří zabíjejí pro potěšení, chlapi /ženy/, kteří jsou schopni ve chvíli, kdy volá kamarád myslivec honem, honem, v lese jsou prasata, skočit do připravených botasek a s kulovnicí v ruce oděni do pracovních montérek chvátají na mopedu přes dvě vesnice všem na očích ulovit se všemi mysliveckými poctami divočka.

Oděv a myslivecké pocty – tradice...

Táta měl plnou knihovnu knížek o myslivosti, příběhy, nad kterými se tajil dech, i vyprávění o časech dávno, dávno minulých. U výradů hořely ohně, na hon se šlo ve sváteční košili a kravatě, hladce oholeni s naleštěnými laufy hamerlesek. V průběhu lovu zněly fanfáry a myslivecké povely, jimž každý rozuměl. Ve vesnické hospůdce se scházela elita „občanského fóra“, mezi ní nechyběl vedle pana řidičího ani vrchní lovčí a myslivec s hajným.

Tenkrát to byl pan někdo. Dnes, kdy v každém městě najdete prodejnu s oděvy do přírody a každý má možnost dle svého vkusu a gusta vyrazit na lov řádně oděn do vkusných zelených doplňků, reprezentovat velkou skupinu lidí, myslících to dobře a upřímně, setkáváme se občas s „případy“, jež oděni do maskáčů, černých riflí, popř. triček s nápisem v angličtině, procházejí krajinou s brokovnicí v ruce a budí dojem paintballových hráčů. Často se zamýšlím nad tím, jakým způsobem člověk takto oděn přistupuje k ulovené zvěři, smeká kšiltovku a pořizuje si snímek z nezapomenutelného lovu do rodinného alba.

Ilustrační foto autor

Ne, nejsme takoví...

Jen jsou takoví součástí jedné velké skupiny lidí, kteří něco dělají, něco mají rádi, vyrůstali v rodinách, kde se láska k přírodě a zvěři dědila po generace. Končí jeden pozdní listopadový hon v nejmenovaném mysliveckém sdružení. Na narychlo uříznutých bidýlkách v lese ze smrků u cesty visí ulovená zvěř, připravená vyslechnout všechny myslivecké pocty od lidí, kteří ji mysliveckou ranou připravili o život. Kdosi se ujímá tvorby výřadu a chytří radí „na pravý bok“. Posekaná louka těsně u cesty na chvíli poslouží ulovené zvěři. Nic nevadí, že projíždějící auta ruší podzimní idylku a slova hospodáře kdesi mizí. A ohně, o kterých jsem četl a viděl je na několika poplatkových lovech? Jenže kdo by se dělal se dřívím, kdo bude čekat, až ohně dohoří, kdo po nás uklidí, když hospoda je domluvená na čtvrtou a srnčí gulášek je tak lákavý? Málokdo a málokde. Je mi to líto, protože se sami připravujeme o to nejkrásnější, co k lovu patří. Smeknout klobouk a vzdát hold zvěři, chvíli posedět, vzpomínout si na chvíle, které předcházely zmáčknutí kohoutku, považuji já za vrchol. Nedávno jsem byl přítomen lovu na muflona. Chlapík, od pohledu sympáťák, zmáčkl na lovného berana. Na posedu zavládlo ticho a jen v dáli doznívala ozvěna výstřelu. Dlouho nikdo nepromluvil. Na tvářích padesátníka se objevily slzy. V tu chvíli vzpomínal na svého otce, který stál na jeho počátcích. O kousek dál dohasinal život zvířete, které zkrášlovalo prostředí honitby celých osm let. Takhle jsem si představoval poctu zvěři. Uvědomění si skutečnosti silnějšího, ale ne nejsilnějšího. Příroda je mocná a převládá veškeré zlo, kterého se na ní dopustíme. Až na konci našeho lovu byla radost a zhodnocení trofeje.

Trofeje...

Tak lákavé, tak nepochopitelné pro laika, honit se za „obarvenou kostí“, tak oblíbené u lidí, kteří mají kdesi za Prahou chalupu, v ní krb, nad krbem visí trofej jelena po dědečkovi z patnáctého kolena a iluzi „vkusné“ zařízeného pokoje dotváří opelichaná deka z divočáka. Proč vlastně mačkáme spoušť zbraně?

Jen pro pocit ze zabíjení, pro chvíli, kdy se pochlubíme před kamarády myslivci, jak jsme dobří, že jsme ho dočkali? Podívejte se po oblastních přehlídkách trofejí. Visí tu zelené a červené lebky. Visí tu trofeje srnců paličkářů i tříletých šesteráků. Kdo nic nedělá, nic nezkaží. Stane se to každému z nás. Já osobně čtu jména na šitích. Ta prozradí vše. Josef Novák má letos na přehlídce čtyři srnce paličkáře a starého zpátečníka, uloveného těsně před říjí. Tomu patří lovecká pocta. Osobně ho neznám, ale určitě v montérkách do lesa nechodí. Vedle se mi ani nechce podívat. A všichni tohoto jména ať zůstanou nejmenováni. Silný roček špičák, čtyřletý šesterák s dlouhými předními výsadami ulovený za ranního rozbřesku, a o kousek dál zbraně čtyřletého kňourka. To je vizitka lovce trofejí, kterého když náhodou v létě navštívíte v jeho garáži, spatříte úhledně narovnané trofeje na zimních gumách, ležící pod vrstvou prachu. Možná je nestihl pověsit, možná tím jeho lov končí, možná nemá peníze, které utratil při loveckých poctách v hospodě. Každá, i malinká trofej srnce se sotva znatelnými paličkami má mít šanci. Protážený drát za kosti a padesátka hřebík, zatlučená na schodišti, krásu trofeje a jeho prožitek rozhodně nepozvednou. Můj velký kamarád, myslivec s velkým M, celý život žije myslivostí a vyndává zbraně z každého lončáka i uloveného selete. Pečlivě je připevňuje na šitky a věší vedle sebe. On ví, kde kterou zvěř ulovil, jaká byla atmosféra. Váží si života.

Naše reprezentace...

Je denně na očích. Podívejte se na politickou, sportovní, kulturní aj. Čteme o ní v novinách, zapínáme televizory a zlobíme se nad tím, jací jsou, kolik za to mají, a my bychom to dělali rozhodně lépe. Ale jak lépe? Vizitkou dob-

Ilustrační foto autor

rého myslivce jsou myslivecká zařízení, podotýkám vzorová. Jaký obrázek si asi udělá náhodný návštěvník lesa při pohledu na dávno zarostlý, ztrouchnivělý posed, ze kterého už není vidět ani pod sebe, na kmelec, který zeje v době strádání zvěře prázdnotou? Možná ho to ani nezarazí. Ale přijde druhý nebo pátý a ten už se na hospodáře zeptá. Možná popojde o kousek dál a tam si na vkusně umístěné staré konstrukci z Prahy V3S přečte o uživateli honitby, že právě to je to reprezentační sídlo, kde se schází myslivci. A zuřivý reportér vezme opět pero a píše...

Na co jsem zapomněl...,

Ale vy si určitě vzpomenete. Na něco podobného, co jste viděli, na kamarády, o kterých jsem dneska psal. Doba je uspěchaná, když je třeba sušit sena, a klidná až pohodová, plánují-li se hony. Občas poznávám tváře našich členů až po roce, kdy s úsměvem na rtu stojí při výdeji zvěřiny, ale kachny na rybníku viděli poprvé, když vzlétly po prvním výstřelu. A já už se ani nezlobím. Snad bude stačit, když budu stát ve frontě já a budu mít pocit, že jsem každý den věnoval své lásce a zálibě ještě o trochu větší péči, než věnuji sám sobě.

Nezlobte se...

Na mě vy, pane, který jste se poznal, a ni vy, pane, který se nikdy nepoznáte. A nezlobte se ani vy, kteří jste lovci paličkářů, o vás to rozhodně nebylo. ■

Ing. Miloslav Louda

Díl pátý: Teleobjektivy

Žádný z fotografů se neobejde bez teleobjektivů. Ať se jedná o fotografa, který se zabývá reportáží či jiným žánrem. Zejména fotografové, kteří se zajímají o život v přírodě, nemohou bez teleobjektivů vůbec existovat. Čím delší teleobjektiv, tím výhodnější.

Co je vlastně teleobjektiv? Čím je ohnisková vzdálenost větší, tím je zobrazený objekt na snímku větší. To znamená, čím je čočka objektivu vzdálená dál od roviny filmu, tím je teleobjektiv větší, a tak má větší ohniskovou vzdálenost. Podle žánru, kterým se zabýváme, si opatřujeme různé dlouhé teleobjektivy. Když budeme jen fotografovat portréty či zvířata v zajetí, tak nám postačí teleobjektiv s ohniskovou vzdáleností 135 až 200 mm. Pokud se budeme zajímat o plaché obyvatele, a to především ptáky, musíme mít teleobjektivy 500 až 600 mm dlouhé. Základní objektivy, které se běžně používají pro fotografování osob a krajín, mají ohniskovou vzdálenost 50 až 80 mm.

V dnešní době jsou na trhu objektivy s různými délkami ohniskových vzdáleností. Jsou to objektivy od 17 mm až do 1 200 mm. Vždy záleží také na ceně, kterou jsme ochotni do teleobjektivů investovat. Rovněž platí, že čím větší a více světelný teleobjektiv je, tím je dražší.

Nejběžnější teleobjektivy, jež fotografové využívají, jsou objektivy s ohniskovou vzdáleností 300 mm s clonovým číslem 4 nebo 2,8. Takový objektiv je velmi výhodný, protože nám umožňuje bohaté využití právě v přírodě, kde většinou bojujeme s nedostatkem světla. Použití objektivu 2,8 má ještě i tu výhodu, že na něj můžeme nasazovat extender, tzv. telekovertor 1,4x nebo 2x, který nám potom prodlouží ohniskovou vzdálenost. Ovšem používání extenderů snižuje světelnost. Fotografujeme-li v podvečer, kdy už je nedostatek světla, potom nás může objektiv 2,8 zachránit, jindy se musíme s takovými záběry rozloučit. To ovšem platí pro klasické přístroje, kdy jsme ještě omezeni citlivostí filmu. Pokud máme digitální přístroje, můžeme nastavit citlivost až 1600 ASA, a tak nemusíme mít tyto drahé a světelné teleobjektivy. To je jedna z předností digitálních přístrojů, jimiž je už řada fotografů také vybavena. Na druhé straně bych se zastal celé řady fotografů, kteří ještě stále fotografují klasickými přístroji na „film“, že si nemusí pořizovat objektivy 2,8, ale postačí i objektiv 300/4, jenž má všestranné použití. Dále této skupině fotografů se nabízí i používání tzv. zoomů, to jsou objektivy, které mají variabilní ohniskovou vzdálenost.

Objektivy se zoomem jsou velmi pohodlné a také odpadá nutnost mít s sebou další objektivy, jež bychom jinak použili. A zde se opět nabízí otázka, k jakému žánru jsme se rozhodli. Pokud půjde jen o fotografování rostlin a přírody, stačí nám objektivy 28–105 mm, 28–135 mm nebo 70–200 mm či 35–350 mm a jiné. Jsou na trhu i objektivy 100–400 mm nebo 200–500 mm. Vždy záleží, o jakou značku se jedná. Někdy tyto objektivy nejsou tak světelné, ale mají tu výhodu, že máme u sebe najednou několik ohniskových vzdáleností. Takové objektivy jsou vhodné jak pro fotografování v zoologických zahradách, oborách, tak i ve volné přírodě.

Pokud se specializujeme na volně žijící zvířata, musíme mít objektivy určitě delší. Ovšem zde se opět nabízí otázka, zda opravdu vždy využijeme objektiv např. 600 mm, když v mnoha případech využíváme fotografické kryty, kdy se dostaneme na kratší vzdálenost k těmto zvířatům, či když využíváme myslivecká zařízení, posedy nebo krmelce, odkud můžeme fotografovat. Vždy jen záleží na našem rozhodnutí, jak se vybavíme.

Jaromír Zmr st.

Čáp černý, objektiv 500/4,5

Divoká kachna, objektiv 70–200/4

Divočáci, objektiv 28–135/3,5–5,6

Vydra, objektiv 300/2,8 + 1,4x

Muflon, objektiv 300/4

Nový internet byl spuštěn

Jak jsme avizovali v Lesu zdar 11/2005, připravuje se nová podoba internetové prezentace LČR. Právě v okamžiku, kdy budete číst tyto řádky, poběží již první stránky nového webu na známé doméně www.lesy.cz.

Na první pohled poznáte odlišnou grafiku. Značná pozornost byla a bude věnována také přehlednému uspořádání zveřejňovaných informací tak, aby zde každý návštěvník našel v ucelené formě právě to „své“.

Vývoj nového webu však ještě zdaleka není ukončen. Hlavní podnikové stránky se plynule rozrůstají jak informačně, tak vizuálně. Nejvíce práce nás nyní čeká na stránkách samotných organizačních jednotek. Veřejnosti chceme v blízké budoucnosti přiblížit to, čím je práce LČR specifická a výjimečná. Náš podnik

hospodaří v pestré paletě různých přírodních oblastí, a právě tak bychom měli naše lesy veřejnosti ukázat. Děkujeme za všechny cenné rady a připomínky a samozřejmě za osobní pomoc, kterou přispěli zaměstnanci LČR z různých úrovní podniku. Vzhledem k tomu, že výsledná podoba „našeho“ webu bude nyní také záležet na námětech a příspěvcích pracovníků ze všech organizačních jednotek LČR, děkujeme vám i za pomoc budoucí.

Petr Grepl
podnikové ředitelství LČR

Vybíráme z tisku

Pytláckou kolekci trofejí za 3,5 milionu chtějí zámek i lesníci

novinky.cz
12. 12. 2005

V domě nedávno dopadeného pytláka z Ořechova na Brněnsku policie našla více jak 1200 mysliveckých trofejí. O kolekci parůžků a parohů mají velký zájem památkáři, lesníci a muzejníci. Trofeje se stanou majetkem státu a po vynešení rozsudku rozhodne o jejím využití Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových. Cenový odhad ceny paroží se v uplynulých dnech zvýšil z původních dvou na 3,5 milionu korun. Podle ředitele policie Brno-venkov Bohumila Šimka jsou zatím všechny předměty doličné. Soud se bude kauzou zabývat pravděpodobně až v polovině příštího roku.

V říjnu tohoto roku našla policie v pytlákově domě 1000 parůžků srnců a 200 parohů jelenů, daňků a muflonů. Ve sbírce jsou i parohy jelenů dvacateráků, za jejichž legální odstřel by lovec musel zaplatit 200 000 korun.

Zájemců je mnoho. Vedení Lesního závodu Židlochovice na Brněnsku, který je součástí podniku Lesy ČR, již úřad pro zastupování státu požádalo o vydání sbírky trofejí. V bažantnici u Pohořelic na Břeclavsku mají lesníci loveckou chatu, z níž lze vytvořit muzeum pytláctví. Pokud budou jednání úspěšná, zahájí muzeum činnost již příští léto, řekl ředitel závodu Tomáš Blaha. Expozici by myslivci doplnili nalezenými pytláckými oky a železy.

Pachateli hrozí až osm let vězení. O trofeje chce požádat i správa zámku v Rosicích na Brněnsku. Původní zámecké kolekce trofejí si odvezl poslední majitel objektu baron Arnold de Forest. Nahrazeny by mohly být právě paroží zabaveným v Ořechově. Zájem by měli i představitelé Národního zemědělského muzea.

Podle odborníků ulovil pachatel v krátké době tak velké množství zvířat, že by jejich lov šikovného myslivce zaměstnal na 20 let. Muži hrozí za pytláctví až osm let vězení.

V Jizerských horách zlámaly v prosinci sněh a vítr tisíce stromů (kráceno)

igenus.cz
28. 12. 2005

Na území Libereckého kraje postihla větrná a sněhová kalamita nejvíce lesy v Jizerských horách. Především v nadmořské výšce mezi 700 až 850 metry se od 16. prosince polámaly nebo vyvrátily tisíce stromů, řekl Ludvík Řiřář z Lesů České republiky v Liberci.

„Další škody bohužel ještě hrozí, stromy totiž pokrývá těžký zmrzlý sníh a v příštích dnech má znovu padat. My bychom naopak potřebovali, aby ho na slunci roztálo co nejvíce,“ uvedl Řiřář. Podle něj se po kalamitě neobjevil žádný velký souvislý úsek zničeného lesa a škody jsou roztroušené po celých Jizerských horách. Více stromů prasklo o Vánocích kvůli množství sněhu na větvích než při víchřici z 16. na 17. prosince.

Podle jabloneckého lesního správce Miroslava Kortana těžký sníh polámal od 24. prosince hlavně vrcholky stromů, řada kmenů ale praskla v polovině. Kromě smrků padly nepříznivému počasí za oběť i modřiny, buky a břízy ve věku od 20 až do 140 let. „Očekáváme, že kvůli kalamitě budeme muset zpracovat zhruba 8000 metrů krychlových dřeva z poškozených stromů, což odpovídá asi 15 procentům naší běžné roční těžby“, upozornil Kortan.

Lesníci škody zatím jen odhadují, zejména ve frýdlantské části Jizerských hor se do některých lesů v těžko přístupném terénu totiž ještě nedostali. „Pod vahou sněhu se zlomily dokonce desetitisíce vrcholů stromů, většinu z nich ale do kalamity nepočítáme. Mnoho zničených špic znovu obroste. Jiné se ale již bohužel nevzpamatují a pokácíme je během několika příštích let,“ upozornil Kortan.

Lesníci se prou s magistrátem

Zlínské noviny
10. 12. 2005

Nové krajské ředitelství si chtějí v centru Zlína vybudovat Lesy České republiky. Pozemek, který si organizace pro stavbu vybrala, se nachází naproti zimního stadionu, je zalesněný a musel by se vykácet. Magistrát proto lesníkům nechce parcelu dát.

Součástí péče o životní prostředí státního podniku Lesy České republiky je od ledna tohoto roku i oblast správy vodních toků. „Správa Povodí Moravy se nachází ve Vsetíně, lesní inspektorát ve Zlíně. Bude mnohem lepší umístit obě pracoviště do jedné velké budovy,“ uvedl ředitel krajského inspektorátu lesů Miloš Valenta. Stávající sídlo krajské lesní správy ve Zlíně tento záměr podle Valenty neumožňuje. „Je tady málo místností i parkovacích ploch, proto plánujeme výstavbu nové budovy,“ uvedl.

Pro tento účel si státní podnik zvolil plochu o rozloze 0,3 hektaru, která se nachází naproti zlínskému zimnímu stadionu. Pozemek je však zalesněný a stavba by si vyžádala kácení, což se nelíbí magistrátu. „Žádost Lesů ČR jsme zamítli. Je nesmysl, aby lesníci zničili kus lesa, aby si mohli postavit administrativní budovu. Hlavní architekt města jim nabídl pět náhradních pozemků, ani jeden však lesníkům nevyhovoval,“ sdělila náměstkyně primátora Svatava Nováčková. „Například prostory po bývalé správě sociálního zabezpečení se jim zdály malé, jiné zase byly podle nich příliš daleko od centra,“ upřesnila.

Lokality, které město navrhlo jako náhradu, byly podle Valenty pro výstavbu ředitelství nevhodné. „Nabídl nám například pozemek za psím útulkem na Vršavě. Je to však místo pro veřejnost těžko dopravně dostupné, takže jsme tuto možnost odmítli,“ uvedl ředitel s tím, že žádost o zalesněný pozemek předložil lesní podnik magistrátu znovu. Zastupitelstvo se jim však podruhé zabývat nebude. „Žádné nové skutečnosti lesníci v žádosti nedoložili, jak jsme po nich chtěli. Proto materiál na příštím zasedání znovu nepředložím,“ uvedla Nováčková.

Jiný plán Krajský inspektorát Lesů České republiky Zlín zatím nemá. „Doufáme, že nám tato varianta vyjde. Pokud to však opravdu nepůjde, budeme se muset samozřejmě přizpůsobit a vymyslet něco jiného,“ řekl Valenta.

Stromy zlámané přívaly sněhu lákají kůrovce

Mladá fronta DNES
13. 12. 2005

Pravděpodobně několik desítek kubiků polámaného dřeva zanechal v lesích v našem regionu těžký mokrý sníh, který napadl minulý týden. „Ještě nemáme přesná čísla. Některé cesty jsou zavaleny a na všechna místa jsme se nedostali. Přesný rozsah škod budeme znát během několika dnů,“ uvedl zástupce ředitele zlínského inspektorátu Lesů ČR František Skoupilík.

Lesáci zřejmě budou mít plné ruce práce, aby do konce března polámané dřevo z lesů dostali. V opačném případě je to totiž ideální prostředí pro množení kůrovce. Pokud by polámané či vyvrácené smrky zůstaly v lese i v dubnu, kdy se začínají kůrovci rojit, mohla by kraji hrozit další kůrovcová kalamita. „Polámané dřevo budeme urychleně zpracovávat,“ ujistil Skoupilík.

Letošní rok patřil podle statistiky zlínského inspektorátu Lesů ČR k těm, kdy se kůrovci příliš nerozmnožili. V kraji bylo zpracováno jen asi 2500 kubiků kůrovcového dřeva, zatímco v roce 1995, kdy vrcholila poslední kůrovcová kalamita, to bylo téměř 117 tisíc kubiků. „Letos jsme mohli hovořit o příznivé situaci,“ konstatoval ředitel inspektorátu Miloš Valenta. ■

Ing. Pavel Hes
podnikové ředitelství LČR

26.–27. ledna 2006

MELIORACE V LESNÍM HOSPODÁŘSTVÍ A V KRAJINNÉM INŽENÝRSTVÍ

Dvoudenní vědeckou konferenci pořádá FLE ČZU Praha ve spolupráci s VÚMOP Praha s cílem shrnout dosavadní aktivity na poli lesnicko-technických a lesopěstebních meliorací, analyzovat současný stav na úseku meliorací v krajině, definovat potenciál rozvoje oborů pro další období a prohloubit spolupráci mezi zainteresovanými institucemi;

odborný garant: Ing. František Křovák, CSc.; organizační garant: Ing. Pavla Neuhöferová, CSc.; kontakt: p.neuhoferovala@kostelec.czu.cz; začátek a místo: 10.00 hod., zámek v Kostelci nad Černými lesy.

vyzývá

Organizační výbor pro přípravu
Mistrovství České republiky
v práci s motorovou pilou

zájemce o účast na Mistrovství ČR v práci s motorovou pilou **DŘEVORUBEC 2006**, které se uskuteční ve dnech 29. června až 1. července 2006 v areálu SOUL Křivoklát – Písky, aby v termínu **do 15. února 2006** zaslali přihlášku písemně nebo elektronickou poštou na Ministerstvo zemědělství ČR, odbor koncepcí a ekonomiky lesního hospodářství, Těšnov 17, 117 05 Praha 1 k rukám Ing. Suchopárka (tel. 221 81 28 25 e-mail: suchoparek@mze.cz).

Na přihlášce je nutno uvést jméno, adresu a datum narození, případně i telefonní číslo.

O případném konání kvalifikací nebo jiném rozhodnutí budou zájemci informováni do 31. března 2006.

**Feromonové odporníky na aktivní lákání
lýkožrouta smrkového *Ips typographus* (L.),
určené k intenzivnímu hubení
i monitorování výskytu škůdce**

FeSex TYPO

– feromon s nadstandardní účinností
a nejdelší dobou působení (až 12 týdnů)

PHEAGR-IT

– feromonový odporník s nejvyšším
hodnocením poměru cena/výkon

- **Nejpoužívanější feromonové odporníky** v České republice, které jsou **ověřeny** lesnickou veřejností a v minulosti úspěšně **prošly** řadou testování v náročných podmínkách lesnického provozu i v testovacích objektech.
- **Odporníky, které zaručují nejvyšší odchyt** v lapácích a při zatráktivnění lapáků.
- **Jednoduchá obsluha**, odpařování účinných látek skrze stěnu odporníků, standardní působení a **poradenský servis jsou samozřejmostí.**

**Feromonové odporníky FESEX a PHEAGR
– skuteční pomocníci při ochraně lesa**

INFOLINKA: 603 434 989, 603 520 666

Spolupráce LS Loučná nad Desnou s pivovarem Holba, a.s., Hanušovice

Na jaře minulého roku mě oslovil ředitel pivovaru **Holba, a.s., Hanušovice** pan Ing. Vladimír Zíka s nabídkou spolupráce. Sdělit mi, že v našem regionu známý a velmi oblíbený pivovar má chuť spolupracovat na obnově horského lesa, zlepšování životního prostředí, ale také na osvětě mezi svými zaměstnanci a ostatními návštěvníky lesa.

Spolupráce začala zalesňováním nejvyšších horských poloh Jeseníků v oblasti mezi vrcholem Šerák a Červenohorským sedlem. K této části našich hor mají pracovníci pivovaru osobnější vztah, a právě proto i jejich jedenáctistupňové pivo nese název Šerák. Bez nároku na odměnu vysadili v měsíci červnu celkem 500 ks vlastních obalovaných sazenic vysokohorského smrku. Symbolická pomoc při obnově horského lesa se, doufám, stane každoroční tradiční akcí a je jen začátkem dlouhodobější spolupráce. Další připravovanou akcí je například obnova naučné stezky mezi Ramzovským a Červenohorským sedlem pravděpodobně již v tomto roce. Velmi oceňuji jakoukoliv snahu vedení pivovaru angažovat se v péči o životní prostředí a osvětě mezi vlastními zaměstnanci a veřejností.

Ing. Tomáš Pospíšil
lesní správce LS Loučná nad Desnou

**V měsíci lednu oslaví významná
životní jubilea tito pracovníci LČR**

padesátiny	ředitelství
Štěpánková Naděžda	LZ Kladská
Říha Zdeněk	SZ Týniště
Symon Jaroslav	

šedesátiny	
Vaniš Miroslav Ing.	LZ Kladská
Šmíd Vladimír	LZ Dobříš
Orth Miloslav	LS Křivoklát
Tomášek Jan	LS Vodňany
Nováková Jaroslava	LZ Dobříš
Cigoš Miloslav	LS M. Albrechtice
Zezula Josef Ing.	LS Luhačovice
Lešák Eduard	LS Planá
Musilová Jana Ing.	ST OP Dyje
Reisig Jaroslav	LS Děčín

**VŠEM JUBILANTŮM BLAHOPŘEJEME
A PŘEJEME JIM HODNĚ ZDRAVÍ A SPOKOJENOSTI**

OMLUVA

Redakce časopisu se tímto velice omlouvá pánům Karlovi Hudcovi a Miloši Anderovi, jejichž jména nebyla omylem uvedena pod jejich článkem v minulém čísle Lesu zdar 12/2005 Bibliotéka ptáků a savců v elektronické podobě.

LESY ČESKÉ REPUBLIKY
státní podnik

10. REPREZENTAČNÍ LESNICKÝ PLES

28. LEDNA 2006

Začátek ve 20 hodin

KONGRESOVÉ CENTRUM ALDIS
Hradec Králové

Velký sál

Taneční orchestr LADISLAVA BAREŠE
DANIELA ŠINKOROVÁ, LEONA MACHÁLKOVÁ
QUEENMANIA – PETER PAUL

Malý sál

STAROPRAŽSKÁ KAPELA
BLUE STARS

Velký jednací sál

POUTNÍCI
OLD DISCO (od 24⁰⁰ hod.)

Labský sál

Cimbálová muzika RÉVA

Foyer

RICHARD POGODA

Večerem provází

MARCELA AUGUSTOVÁ

BOHATÁ MYSLIVECKÁ TOMBOLA

PO CELÝ VEČER ROZMANITÁ NABÍDKA ZVĚŘINOVÝCH SPECIALIT

PŘEDPRODEJ VSTUPENEK:

INFORMAČNÍ CENTRUM

Gočárova 1225, Hradec Králové

tel.: 495 534 482

Otevírací doba: Po - Pá: 08.00 - 17.30 hod.

Blíže informace pro zaměstnance

LČR, s. p. a možnost objednání
vstupenek a noclehů na intranetu LČR

2006

ROK MODŘÍNU

Lesy k užívání, lesy k užítku